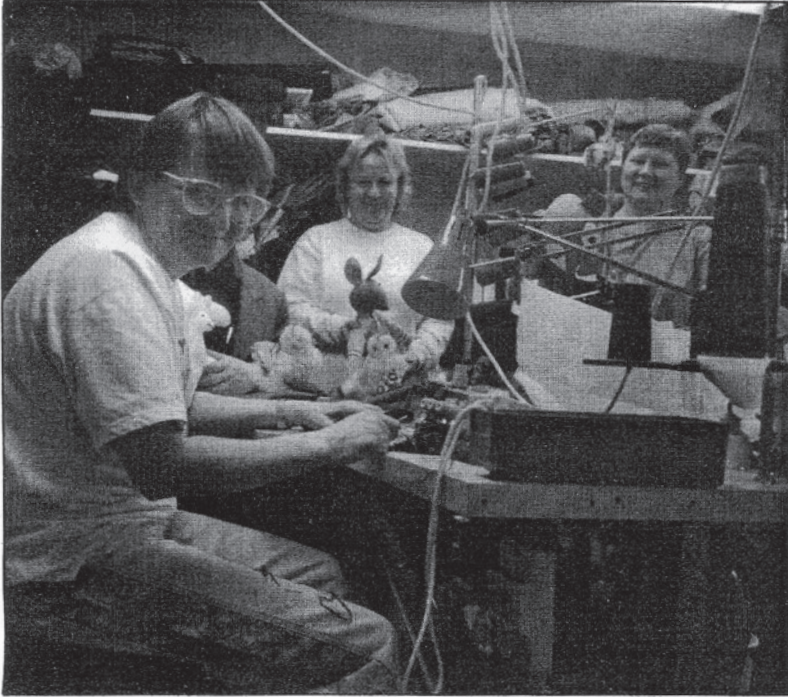

KARENSSISANOMAT

1/93 TYÖTTÖMIEN VALTAKUNNALLINEN YHTEISTOIMINTAJÄRJESTÖ

Lahden Työpaja 92:n naiset kukoistavat! Heillä on viifityisiä ompelu- ja kudontapaja; ja ennen kaikkea hyppysissään taito tehdä joka tilkusta kaunista itselleen tai myytäväksi työpajan hyväksi. – Pomoja emme tänne halua, sanovat nämä tekstiilitehtaissa hioitetut naiset varman kantansa. Kuvassa etualalla Elsa Liljegren, keskellä puheenjohtaja Irja Sädekallio ja oikealla Maila Tuominen.

Porin Seudun Työttömien yhdistys on yksi Yhteisvastuukeräyksen avustuskohdeista. Tammikuussa yhdistys muutti uuteen toimitalaansa, joka antaa puitteet monipuolisen toiminnan kehittämislle. Kuvassa etualalla toimistossa työskentelevä Ulla-Maija Kuparinen, juuri velvoitettyjänsä taloudenhoitajana päättänyt Piia Tapiola ja jälleen puheenjohtajaksi "uhrautunut" Reijo Mäkinen.

Tornioon perustettiin työttömien yhdistys tammikuun lopulla. Työtön rakennusmies Erkki Nieminen oli heti halukas ryhtymään "hallitusvastuuseen" uudessa yhdistyksessä.

Koska päättäjät tekeytyvät kuuroiksi, ryhtyivät porilaiset työttömät opiskelemaan viittomakieltä. Kuvassa Tapio Warell.

**Kajaanin työttömät
syyttävät hallitusta
työttömien polkemisesta**

SIVU 2

**Näin syntyvät
työttömien yhdistykset:**

**Lähikuvassa
Nurmes ja Viiala**

SIVU 3

**Työttömän turva
järjestyksen kourissa**

SIVUT 4-5

**Psykiatri varoittaa:
Suurtyöttömyys on
aikapommi**

SIVU 8

**Miljoona markkaa
työttömien yhdistyksille
Yhteisvastuukeryksestä**

SIVUT 11-13

Työttömissäkö Suomen toivo?

Suomea on viety päättäjien toimesta kiihtyvällä vauhdilla kohti "monetarismia" mustaa aukkoa, jonka pohjalla on anarkia ja väkivalta. Jättityöttömyys erilaisine ongelmineen on riistänyt yhteiskuntakehityksestä vastuussa olevien hallinnasta.

Tällaisessa tilanteessa odotukset Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö TVY ry:n toimintaan korostuu. Vaikeuksissa olevat ihmiset odottavat järjestöltämme konkreettisia toimia. Laatumme työttömyysturva- ja työllistämishjelmat ovat tulleet entistäkin ajankohtaisemmiksi.

TVY ry. on ainoana työttömien valtakunnallisen järjestönä hankkinut työttömiksi joutuneiden ihmisten luottamusta. Tällainen luottamus saavutetaan ainoastaan saumatomalla yhteistyöllä. Nyt vähin erin vähättelyjen ja vaikeuksien kautta näyttää siltä, että TVY on tunnustettu työttömien etujärjestö. Aseman vakiinnuttamiseen auttoi suuresti TVY:n valitseminen Yhteisvastuukeräyksen kohteeksi ja avustuksen jakajaksi.

Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö TVY ry. on nyt vuosikokouksensa alla aikaisempaa suurempien haastei-

Juhani Rantanen

den edessä. Järjestöltämme tullaan vaatimaan työttömien asemaa helpottavia toimia entistä terävämmiin. Tässä tilanteessa on järjestössämme ymmärrettävä yhteistyön merkitys.

Toivomme TVY:n vuosikokoukselta eteenpäin suuntautuvaa otetta ja viisaita päätöksiä. Toimintamme jatkuu edelleen entistä tehokkaammin vaikeuksissa olevien ihmisten hyväksi.

Juhani Rantanen

KARENSSISANOMAT 1/93

Päätoimittaja Juhani Rantanen
Toimitussihteeri Tuula Lehtinen

Julkaisija Työttömien Valtakunnallinen
Yhteistoimintajärjestö - TVY ry
Kolmas linja 3, 00530 Helsinki
Puh. (90) 7731923, Telefax (90) 7539973

Painopaikka: Kangasalan Lehtipaino Ky.
Kangasala 1993

Työttömien yhdistykset, toimikunnat ja yhdyshenkilöt!

Työttömien yhdistykset, toimikunnat ja yhdyshenkilöt!

Muistakaa ilmoittaa osoitteiden ja puhelinnumeroiden muutokset mahdollisimman välittömästi Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön toimistoon.

Osoite: Kolmas linja 3, 00530 Helsinki
Puh. (90) 7731 923, telefax (90) 7539 973

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry

KIITTÄÄ

lehden toimittamiseen ja valmistamiseen osallistuneita talkoolaisia arvokasta vapaaehtoistyöstä.

Kiitokset osoitetaan myös lehden ilmoittajille, joiden taloudellinen tuki mahdollisti tämän numeron julkaisemisen.

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry

KIITTÄÄ

"Työttömyys elämäntilanteena" -kurssilaisia, jotka Kiljavalla keräsivät tammikuussa keskuudestaan rahalahjoituksen järjestöllemme.

Julkilausuma

Kajaanin työttömien yhdistys ry.

Kajaanin työttömien kokouksessa keskusteltiin työttömien toiminnan suuntaamisesta näkyvämmiin nykyistä politiikkaa vastaan, jolla on jatkuvasti heikennetty työttömien ja muiden heikkoprosenttien etuja.

Hallituksen yksi päätavoitteista näyttää olevan myös ammattiyhdistysliikkeen nujertaminen ja suunnitteilla on työttömyyspäivärahan enimmäismäärän pienentäminen 500 päivästä 300 päivään.

Muutenkin jo taloudellisten ja henkisten paineiden keskellä elävät työttömät eivät voi hyväksyä

tällaista. Kajaanin työttömät tuomitsivat jyrkästi tällaisen toiminnan. Päätös oli yksimielinen.

Kokous keskusteli myös ministereiden ja kansanedustajien työmoraaalista. Ministereiden käytäytyminen tiedotusvälineissä on yksimielistä, eivätkä kansanedustajat pysy työpaikoillaan eduskunnassa.

Pahoiteltiin myös sitä, että Kainuun kansanedustajat ovat kovin hiljaisia työstään ja toimistaan, mitä Kainuun asioiden hoitamisen eteen on tehty.

Kuopion seudun työttömien toimintaa

Kallavesi on jäässä ja niin tuntuu olevan päättäjien järkkien. Varsinkin nuorisotyöttömyys on täällä uhkaavan suuri. Helppoa ei ole varttuneimmillakaan - joka viidennen työnä on puristella nyrkkiä taskuunsa.

Kuopion Seudun Työttömät piti vuosikokouksensa jo tammikuun lopulla. Puheenjohtajaksi nimettiin Uno Kauhanen ja varapuheenjohtajaksi Raili Partanen. Sihteerinä jatkaa Matti Jormalainen.

Kuopion kaupunki lupasi tilat käyttöömmä eli työttömät tapaa- vat Vinkkelissä, Kauppakatu 46 tiistaisin ja torstaisin klo 10-14. Samoina päivinä iltaisin tilat ovat NiVel ry:n käytössä. Puhelin on myöskin yhteinen, 971-2633181. Tapahtumista ilmoittelemme paikallisten lehtien Muistio- ja seurapalstoilla.

Olemme saaneet ATK-laitteita, joten voimme nyt opiskella tietotekniikkaa. Kaikki halukkaat ovat tervetulleita mikron kimppuun. Asiasta keroo enemmän Matti Jormalainen.

Kaupungin terveystoimisto on luvannut järjestää kurssin, missä selvittellään työttömyyden mukanaan tuomia ongelmia ja etsitään keinoja niistä selviytymiseen. Kurssi alkaa maaliskuussa.

Kuopion työttömät ovat talkoilleet ruisavotassa.

Maaliskuussa käydään myöskin Ystävän Kammarissa eli seurakunta tarjoaa mahdollisuuden osallistua erilaisiin pieniin palvelutehtäviin.

Mahdollisuuksia on kartoitettu erilaisten harraste- ja opintotiirien käynnistämiseen. Jos sinulla on joku aihe, josta haluat saada lisää oppia ja taitoa, niin kerro siitä. Tuhatpäisessä joukossamme on varmasti muitakin, joita asia kiinnostaa ja saamme ryhmän ko-

koon. Eli emme siis tarjoa valmista, vaan odotamme, että kerrot, mikä sinua kiinnostaa.

Pilkille mennään kevätauringossa. Sehän se on työttömän harrastuksista yksi tuottavimpia, jos syönnilleen sattuu. Usein siinäkin kyllä vain toinen nälkäinen toistaan narraa.

Soitellaan ja tavataan Vinkkelissä.

Uno Kauhanen

Imatran työttömät toimivat

Olemme Imatralla päässeet työttömien toiminnassa hyvään vauhtiin. Saimme viime marraskuussa omat toimitilat keskeltä kaupunkia.

Joulukuussa oli myyjäiset. Saimme niillä varoilla hankituksi kaksi ompelukonetta. Naisia on käynyt toiminnassa ilahduttavan paljon, joten ompelukoneilla on ollut käyttöä.

Opintokerho on toiminut "Elämän perusarvot" -asian ympärillä.

Toinen opintokerho on "Korukiven hionta" ja saimme seurakunnalta hiontakoneen.

Neuvontapalvelu toimipisteessä katsotaan hyvin tärkeäksi, koska tarvetta on hyvin paljon. Toivotamme työttömät tervetulleiksi käyttämään palvelujamme.

Yhteislaulutilaisuuksia olemme pitäneet ja ne ovat olleet suosittuja.

Tulevasta toiminnasta mainittakoon pilkkitapahtuma, jossa myös mahdollisuus saunomiseen ja avantointiin. Nelipäiväinen ideakurssi järjestetään Maaseu-

dun Sivistysliiton kouluttajien vetämänä. Teatteriretki Lappeenrantaan on myös ohjelmassa.

Hyvää yhteistyötä työttömien hyväksi.

Reino Määttänen

Imatran työttömät ovat hioneet kiviin kauneutta. Kuvassa Terttu Mertanen (olk.), Toini Polviainen ja Sirpa Wirman.

Etsijä löytää . . .

Nämä sanat pyrkivät löytämään ihmiset, jotka haluavat työskennellä yhteisesti perustettavan työ- ja tuotantoyhteisön puitteissa.

Tällainen hanke on varmasti liikkunut monenkin ajatuksissa. Eri aikoina sitä on paljonkin kehitetty välillä onnistuen, mutta useimmin epäonnistuen, johon syyllinen on se entinen "kehnompi ihminen". Ehkäpä nyt olisi onnistumisen aika, ovathan ihmiset monin tavoin koulutettuja ja valistuneita.

Aloitakaamme osuuskunnan perustamistyöt!

Jos sinulla on ajatuksia aiheesta, voit kirjoittaa osoitteella: Kansalaiskanava PL 5, 03401 Vihti tai soittaa keskiviikkoisin kello 17 jälkeen numeroon (90) 224 565 5.

Työttömille samat alennukset kuin eläkeläisillä

Työtön Esko Rantala Helsingistä toivoo työttömien järjestöjen aloitteita työttömien pääsemiseksi alennettujen hintojen ja taksojen

piiriin kuten eläkeläiset ovat. Rantala muistuttaa monien työttömien tulojen olevan paljon pienemmät kuin eläkeläisten. 64,33 markan perusturvarahasta työttömän tulee maksaa työnhakumatkat, elintarvikkeet, vaatteet, sanomalehti, tv-lupa ja vapaa-ajan ilot.

- Raha ei yksinkertaisesti riitä, sanoo Rantala kirjeessään Kansalaiskanavien toimitukselle.

Esko Rantala kertoo olleensa työttömänä viime vuoden maaliskuun alkupuolelta asti.

Minustako multapeukalo?

Kevät, joka on uuden elämän alku ja saa monella uudet tuulet puhaltamaan, niin myös meillä. Monen meistä haluna on päästä tonkimaan omaa pientä maalaamme. Tuntee mullan haju ja nähdä omien kynnenalustensa mustuminen, mutta kaikilla ei ole tätä omaa maa-alaa. Nyt voisimme yhdistyksen kautta perustaa oman puutarhapalstakerhon.

Näin voisimme tuottaa erilaisia vihanneksia ja juureksia omaan käyttöön. Tällöin saisimme vapaa-aikamme hyödylliseen käyttöön. Mikäli määrät kasvavat suuriksi, voisi ehkä yhdistyksen ruokala ostaa ylijäämää.

Tällainen raittiissa ulkoilmassa toimiminen olisi monelle meistä todella piristävää. Tämä jos mikä pitäisi olla myös päättäjien mieleen. Ei kustannuksia. Pala maata, joka tänä päivänä on pakettiasa.

Idean edelleenviemiseksi tarvitaan yhdyshenkilöitä.

Turussa yhdyshenkilönä toimii Marjo Siitari (puhelin (921) 374 872).

Kevätterveisin Turusta

Näin syntyvät työttömien yhdistykset

Viime syksyn ja koko kuluvan talven ajan kaikkialle maahamme on noussut uusia työttömien yhdistyksiä. Jokaisella niistä on oma syntytarinansa, mutta kaikilla lienee yhteinen halu puolustaa työttömän asiaa raastuvassa yhteiskunnassamme.

Seuraavassa Nurmeksen ja Viialan yhdistysten syntytarinat lähikuvassa.

Nurmeksen Seudun Työttömät ry:n perustamishistoria ja vuosikertomus toukokuu 1992 - 31. 1. 1993

Toukokuu 1992
Nurmeksen työvoimatoimisto, kaupungin sosiaalivirasto ja seurakunnan diakoniatyö järjestivät kokouksen edesauttaakseen työttömien yhdistyksen perustamisessa Nurmeksen kaupunkiin. Kokoukseen saapui muutamia työttömiä, mutta kesän läheisyyden vuoksi todettiin ajankohdan olevan väärä, eikä toimintaa ryhdytty käynnistämään.

7. syyskuuta
Samat tahot järjestivät uuden kokouksen työvoimatoimiston tiloissa. Kokouksessa puitiin mahdollisia tulevia käynnistämisen ongelmia ja mietittiin toiminnan mahdollisia muotoja. Kokouksessa Risto Syvänen lupautui lähtemään yhdistyksen puuhameheksi.

9. syyskuuta
Aloitettiin ideointi toteutustavoista ja aikatauluista sekä karitukset kaupungin vapaista toimitiloista, samoin kuin suunnitella mahdollisista vuokraustavoista.

27. syyskuuta
Kaupunginjohtajalle jätettiin esitys Puiroonkoulun luovuttami-

Kuvassa Tornion-Yhdistyksen puheenjohtaja Marja-Leena Ollila-Markkanen ja sihteeri Lahja Viskari pohtivat tammikuun lopulla perustetun yhdistyksen ensiaskeleita.

sesta perustettavan Nurmeksen Seudun Työttömien Yhdistyksen hallintaa, kehitettäväksi kuntalaisten monitoimintakeskukseksi.

29. syyskuuta
Kaupunginjohtaja asetti työryhmän, jonka tehtävät olivat: selvittää työttömien hallitseman monitoimintakeskuksen toimintaperiaatteet- taloudellisen tuen tarve, yhdistyksen hallitessa toimitiloja- Puiroonkankaan vuokrausperiaatteet.

28. lokakuuta
Perustava kokous, jonka luonne oli lähinnä informatiivinen

sekä perustamiskirjan allekirjoitustilaisuus ja ensimmäisen hallituksen valitseminen 31.1.1993 pidettävään sääntömääräiseen vuosikokoukseen saakka. Kaksi hallituksen jäsentä muutti Etelä-Suomeen muutaman viikon kuluttua kokouksesta, varapuheenjohtajaksi valitti Ari Sallinen ilmoitti luopuvansa tehtävästä joulukuussa työpaikan ja siitä johtuvan paikkakunnan vaihdon takia.

11. marraskuuta
Selvitystyöryhmä jätti kaupunginjohtajalle lausuntonsa todeten tekniseltä virastolta tarvittavan lisäselvitykset koulun kiinteistöön

Kevätterveysiä Viialan työttömiltä

Viialan työttömien yhdistys perustettiin melkoisella vauhdilla. Marraskuun 27. päivä viime vuonna kaikki sai alkunsa. Seppo Vainio Tampereen työttömien yhdistyksestä oli antamassa meille "potkua" kertoilemalla heidän toiminnastaan. Samassa tilaisuudessa meistä pari työtöntä päätti lähteä seuraavana aamuna alkaamaan työttömien toimintaryhmien yhteistapaamiseen Kiljavalla.

Samana päivänä myöskin marssimme neljän "tytön" voimin kunnanjohtajamme pakeille ja pyysimme tiloja työttömille. Asiasta ei ollut sen kummempin mutkia, "kyläpäällikkömme" suhtautui asiaamme hyvin myönteisesti. Tilat olivat luvassa.

Pidimme perustavan kokouksen 30.11.1992. Siitä lähtien olemme järjestäneet joka perjantai työttömille ruokailun. Talkoil- la valmistamme sapuskat ja seurakunta tukee meitä antamalla aineet ja ruokailutilat. Viialan työttömät eivät vielä ole kovin suurella innolla otaneet vastaan työttömien yhteistoimintaa edes ruokailun merkeissä, mutta kyllä se siitä, kuten entinen mies sanoi. Hämäläiskansa lämpiää hitaasti kiuruhtamalla. Tammikuun puolella välissä kunnansihteerimme osoitti meille tilat entisestä projektitoimistostaan. Näin saimme

oman toimipisteen. Siellä sitten keksimme ideoita jos jonkinlaisia. Enimmäkseen ne vielä pyörivät ilmassa, koska asiasta kiinnostunutta porukkaa on toistaiseksi aika niukasti.

Toiseksi meillä ei ole rahaa, kuten ei monella muullakaan. Mutta Viialan työttömyysprosentin ollessa huiketta 20 ja työttömiä on siten yli 500, voimme odotella lisää idearikkaita jäseniä.

Emme ole vielä onnistuneet opettelemaan kovin rohkeiksi kerjuulle, mutta kypsyyssä on jo suunnitelmia siihenkin. Ensimmäinen suurempi "anomuskampanjamme" onnistui talviriehan muodossa.

Talvipäivä Yhteisvastuulle

Päättimme tuoda Viialan työttömien panoksen Yhteisvastuukeräykseen. 3.3. toteutimme talkoovoimin Kivisaran Erkin ideoiman talvipäivän vanhaan malliin. Monta kiloa painava kiitoskassi tuleekin jaettavaksi monen hyväsydämisestä avustajan sekä iloitsevan osallistujien kesken. Saimme ihan valkoisen hevosen, elokuva-tähti muuten, omistajineen ajeltamaan lapsia ja aikuisiakin tie-

tysti. Koiravaljakollakin pääsi. Viialan VPK:n pojat olivat palonautoa ja moottorikelkan kanssa koko päivän käytettävissä. Onneksi ei tullut hälytyksiä, näin lapset saivat huoletta nauttia "piipaa-auton" kyydistä. Eräs linjauton omistaja oli luovuttanut ajokkinsa käyttöömmme kuljetuksiansa varten ja taas yksi vapaaehtoinen kuski istui ratissa. Päivän ehdoton suosikki oli napakelkka. Kelkka pyöri lähes taotta koko päivän. Kyllä siinä sai "muka-vuuteen" tottuneet työttömät otansa hieken ja jäsenensä kipeiksi pyörittäessään kelkkaa vauhtia. Varsinkin kun kyydissä istuvat huusivat: "Lisää vauhtia!" Vesikelkkakin oli kiinnostava liikuntaväline.

Makkaraa paistettiin ulkona nuotiolla ja sisällä sai hernesoppaa. Myös kuuma mehu ja munkit olivat kova sana. Kahvia tiivisti sai myös. Saimme ihan kiva-työ Viialan kauppiailta apua tarjoiluun. Osallistujia oli todella sankoin joukoin.

Toki oltiin ottaneet ilolla vastaan enemmän vapaaehtoisia työttömiä keittiö- ja tarjoiluhommiin. Samoin vahvoja miehiä ulkohommiin liikuntatoiminnan järjestelyihin, mutta ilmoittautujia avuksi ei juuri tarjoutunut, vaikka paikallislehdessä perään-

kuohdustuvista käyttökustannuksista.

24. marraskuuta
Tekninen virasto jätti pyydytyt selvitykset kaupunginhallitukselle.

27. marraskuuta
Rekisteröimisasiaperit jätettiin yhdistysrekisteriin.

28. marraskuuta
TVY:n Kiljavalla pidetyssä kokouksessa julkistettiin Nurmes yhdeksi Yhteisvastuukeräyksen avustuskohdeeksi.

7. joulukuuta
Kaupunginvaltuusto hyväksyi esityksen Puiroonkoulun luovuttamisesta yhdistyksen hallintaan.

15. joulukuuta
Katselmus koululla olevista irtaimistoista ja tilojen kunnosta sekä alustavat neuvottelut kiinteistöissä tarvittavista muutostöistä.

21. joulukuuta
Yhteistyössä seurakunnan kanssa järjestettiin joulujuhla.

11. tammikuuta 1993
Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen kaupungin osallistumisesta yhdistyksen puhelinlinjan avauksen kustannuksiin.

15. tammikuuta
Vuokrasopimus" allekirjoitettiin.

29. ja 30. tammikuuta
Monitoimintakeskuksen avajaiset.

31. tammikuuta
Ensimmäinen, varsinainen sääntömääräinen vuosikokous kauppaoppilaitoksen auditoriossa kello 13 alkaen.

Risto Syvänen

kuuluttimme.

Ehkä kysymyksessä oli jonkinlainen väärinkäsitys. Niin ainakin toivomme. Kaiken kaikkiaan talviriehamme onnistui hyvin pienelläkin toimitsijaporukalla. Saimme kiitosta osallistujilta ja lasten punaiset posket sekä iloinen touhu puhuivat puolestaan.

Näin huomasimme, että kyllä tällaisina synkinäkin aikoina ihmiset ovat valmiita ojentamaan auttavan käteensä hyvien asioiden puolesta. Sen todistivat koirien ja hevosten omistajat, autojen omistajat, palokunnan aina valmiit pojat, vapaaehtoinen linja-autokuski sekä ne urheet työttömät, jotka kiipeytyneiden jäsenien hinnalla huikivat ulkona ja keittiössä. Kukas kissan hännän nostaa, ellei kissa itse? Ehkä tämä tempaus poikii enemmän työttömiä yhteiseen toimintaan. Suuremmalla joukolla saamme enemmän melua aikaan, ettemme vallan unohtu pelkäksi harmaaksi "kelkasta" pudonneiden joukoksi.

Viialan työttömien yhdistys alkaa suunnitella seuraavaa tempausta ja lähettää terveiset kaikille maamme työttömille. Pidetään yhteyttä.

Paula Västilä
Viialan työttömien yhdistyksestä

Työttömien turva järjestyksen kourissa

Vuosi 1993 merkitsee monessa suhteessa työttömien aseman heikentymistä. Muutokset koskevat erityisesti työttömyysturvaa ja työllisyyslakia, mutta myös esimerkiksi asumistuen muutokset kaventavat usein työttömien kukkaroa.

Työllisyyslain romutus

Radikaalein muutos on tapahtunut työllisyyslaissa, josta on poistettu alle 20-vuotiaita nuoria sekä pitkäaikaistyöttömiä koskevat työllistämismääräykset. Jo aikaisemmin laista poistettiin niin sanottu toistuvaistyöttömiä koskenut työllistämismääräys.

Alueellisten työllisyyserojen tasaamista koskevat velvoitteet sen sijaan säilyvät. Niiden merkitys on kuitenkin pienentynyt, koska työttömyys on maan joka osassa kohonnut tuntuvasti ja keskimääräistäkin nopeammin Etelä-Suomessa. Työministeriön uusimman tilaston mukaan Uudellamaallakin on lähes 15 prosentin työttömyys.

Alueellisen velvoitteen mukaan minkään työssäkäyntialueen työttömyysaste ei saa ylittää 80 prosenttia maan keskimääräistä tasoa. Tammikuun tietojen mukaan ylittäminen edellyttää noin 33 prosentin työttömyysastetta.

Kunnalla on alueellisen perustein velvollisuus työllistää vain 1 prosentti kunnan työvoimasta, kun aikaisemmin osuus oli 2 prosenttia. Muuten alueellisten työllistämismääräysten täyttämiseksi vastaa valtio.

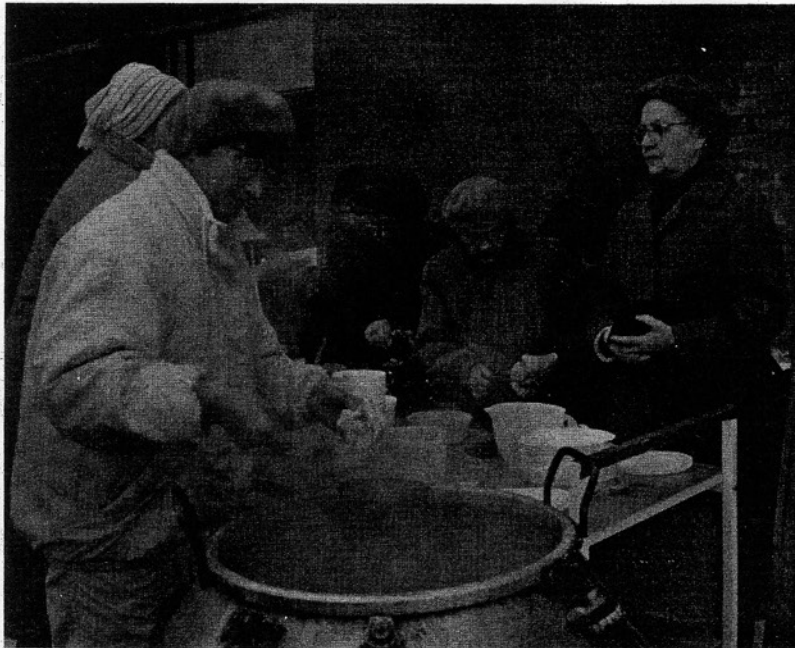
Työllistämistukia pienennetty

Työllisyyslain muutos myös pienentää kunnille maksettavaa työllistämistukea. Aikaisemmin tuki vastasi täyttä peruspäivärahaa lapsikorotuksineen (160 markkaa), mutta nyt se vastaa peruspäivärahaa ilman lapsikorotuksia (116 markkaa). Asetuksella voidaan säätää korkeammasta tuesta ja niinpä uuden työllisyysasetuksen mukaan kunta voi saada 70 prosenttia korotettua tukea pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen.

Työllisyyslain velvoitteiden kumoamisella on tarkoitus säästää julkisia menoja ja niinpä jo tänä vuonna työministeriön määrärahat jäävät viimevuotisia pienemmiksi. Kun velvoitteita ei ole entisessä muodossa ja kun työllistämistukia on eräiltä osin pienennetty, on vielä arvoitus, miten jäljelle jääneitä työllisyysmäärärahoja tullaan käyttämään.

Hallituksen lakiesityksen perustelujen mukaan työllistämisen painopistettä on tarkoitus siirtää julkiselta sektorilta yksityiselle sektorille. Toisaalta uuden työllisyysasetuksen mukana yritysil- lekin maksettava tuki pienenee. Kun se aikaisemmin oli 5 000 markkaa/kuukausi, se on uuden asetuksen mukaan 3 500 markkaa/kuukausi.

Työllisyysasetuksen mukaan työllistämistukea ei myönnetä, jos työnantaja on tuottannollisista tai taloudellisista syistä irtisanon-

Työttömien rokkapadat höyryävät tänä keväänä ainakin Yhteisvastuukeräyksen ja Työn puolesta -kampanjan eri tilaisuuksissa. Kuvassa rokan keittäjinä työtön Raiili Anttila ja pastori Veli-Pekka Järvinen Harjun seurakunnan Yhteisvastuutempauksessa.

nut tai lomauttanut työntekijöitä vastaavista tehtävistä edeltäneiden kolmen kuukauden aikana. Nyt kun kunnatkin lomauttavat ja irtisanovat työntekijöitään, on aikaisempaa vähemmän työnantajia, joille tukea voidaan myöntää.

Työllisyyslain huononnuksat heikentävät välillisesti myös työttömyysturvaa, sillä viranomaisilla ei enää ole velvoitusta katkaista pitkäaikaista työttömyyttä. Näin 500 päivän raja päivärahoissa tulee herkemmin vastaan yhä useammalla työttömällä.

Työttömyysturvan heikennykset

Tupo-sopimuksen myötä haudattiin ainakin väliaikaisesti pahimpia työttömyysturvan huononnuksia, mutta osa huononnuksista on toteutunut kuitenkin.

Uuden lain mukaan lasten kotihoidon tuen perusosa ja sisarkorotus vähentävät työttömyyspäivärahaa. Jo aikaisemmin päiväraha on eväty kokonaan niiltä, jotka saavat kotihoidon tuen lisäosaa. Uuden lain on todettu syrjivän erityisesti työttömiä yksinhuoltajia, joiden tuloja se tuntuvasti pienentää.

Työttömyysturvalain muutos rajoittaa myös erorahaluonteisia korvauksia sekä yritystuloa saavien oikeutta työttömyysturvaan.

Tupo-sopimuksessa suunnattiin lisäksi erillinen laki, jonka mukaan ensi kertaa työmarkkinoille tulevien, vailla ammattikoulutusta olevien työttömien on odotetta-

va kolme kuukautta, ennenkuin heillä on oikeus peruspäivärahaan. Hallitus esitti neljää kuukautta, mutta eduskunta tytyi kolmen kuukauden karenssiin. Aikaisemmin määräaika on ollut kuusi viikkoa.

Työttömyysturvan ehtoja tiukennetaan

Joulukuussa hallitus antoi lakiesityksen, jolla rajoitetaan työttömyysturvan saamisen niin sanottuja työvoimapolitiisia edellytyksiä. Tarkoituksena on tiukentaa päivärahojen myöntämistä ja lakiesityksen perustelujen mukaan säästöä syntyy 20 miljoonaa markkaa vuodessa. Lain voimaantuloajankohdaksi on esitetty maaliskuun alkua.

Tämän lakiesityksen rajuimpia muutoksia on pykälä, jonka mukaan myös 50 vuotta täyttäneiden on oltava valmiita ottamaan vastaan työtä vieraalta paikkakunnalta, normaalin työssäkäyntialueen ulkopuolelta ja jonka mukaan heidät voidaan myös velvoittaa koulutukseen. Toimeentulon koululliseksi turvaamiseksi koulutuksessa määritellään työllisyyskoulutuksen yleinen koulutustuki, joten perheelliseläkään työttömällä ei ole oikeutta vaatia parempaa toimeentuloa, vaikka koulutus tapahtuisi vieraalla paikkakunnalla.

Toinen raju muutos on pykälä, jonka mukaan työttömällä ei enää ole mahdollisuutta kieltäytyä tarjotusta kokoaikatyöstä, jossa palkka jää työttömyyspäivärahaa

pienemmäksi. Uuden lain mukaan kieltäytymisoikeus koskee vain osa-aikatyötä.

Työllisyyslakia romutettaessa siitä poistettiin myös pykälä, joka antoi oikeuden kieltäytyä tarjotusta velvoitetyöpaikasta. Nyt ilmeisesti ammattisuojansa menettäneillä pitkäaikaistyöttömällä ei ole oikeutta kieltäytyä viranomaisten tarjoamista työpaikoista, olivatpa ne miten kehoja tai alipalkkattuja tahansa.

Uudella lailla pyritään myös rajaamaan muun muassa yrittäjien ja opiskelijoiden oikeutta työttömyyspäivärahaan. Henkilöä pidetään yleensä päätoimisena yrittäjänä, kunnes hän on todistettavasti lopettanut yritystoimintansa tai kunnes yritystoiminta on todisteellisesti keskeytynyt vähintään kuuden kuukauden ajan. Päätoimisen opiskelun katsotaan jatkuvan siihen asti, kunnes opinnot on päätetty tai ne on todistettavasti keskeytetty.

Myös "omasta syystään" työtömmiksi joutuneiden asemaa pyritään vaikeuttamaan pidentämällä heidän karenssinsa kuudesta viikosta kahdeksaan viikkoon.

"Työmarkkinoiden käytettävissä" olemisen käsitettä täsmennetään uudessa laissa. Esimerkiksi sairaalahoidossa olevan ei katsota olevan työmarkkinoiden käytettävissä.

Myös koulutustukea on pienennetty

Työttömyysturvakeskustelun varjossa on myös työvoimapolii-

Työttömyysturva on maamme päättäjien uupumattoman mielenkiinnon kohde, muutta päin vastoin kuin voisi kuvitella: nämä kansan rengit ja pliat, ministeireitä myöten, eivät suinkaan hikoile parantaakseen työstä syrjäytyneiden asemaa, vaan käyttävät herkeämättömän tarmonsa löytääkseen yhä uusia nipistuksen kohteita työttömien turvasta. Jo on kansa palkannut itselleen kurjistajat!

tiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaalisia etuja heikennetty. Muutokset koskevat niin sanottua koulutustukea, joka vastaa normaalia työttömyyspäivärahaa, sekä lain perusteella maksettavia muita korvauksia.

Uuden lain mukaan koulutustukea ei makseta koulutusajaksilta lomajaksoilta eikä myöskään silloin, kun työnantaja maksaa erorahaluonteista korvausta. Niin sanottu erityistuki on poistettu. Ateria- ja matkakorvaukset on yhdistetty ylläpitokorvaukseksi, joka on aikaisempia korvauksia pienempi. Asetuksella on ylläpitokorvaus määritellyt 30 markaksi päivältä, kun aikaisemmin ateria- ja matkakorvauksia on maksettu keskimäärin 50 markkaa päivältä.

Asumistuen leikkaukset

Sosiaaliturvan muista muutoksista työttömien asemaan vaikutane eniten asumistuen heikentäminen. Juuri työttömyys on ollut tärkein syy asumistuen saajien määrän rajuun kasvuun. Kiristämällä asumistuen perusteita hallitus poistaa asumistuen tai pienentää asumistukea kymmeniltä tuhansilta työttömiltä. Menetykset voivat olla useita satoja markkoja kuukaudessa ja paljon suurempia kuin itse työttömyysturvaan tapahtuvat huononnuksat.

Pertti Honkanen

Työ tulisi halvemmaksi kuin työttömyys. Kuvassa Porin työttömien viittomakurssilaiset lähettävät kuuroiksi tekeytynneille päättäjille viittomakieliset terveisensä: työtä työttömille!

Työministerin peitonjatkopuuhat

Vanha tarina siitä, miten hölmöläisakka jatkoi lyhyeksi käynnittyä peittoa, sopii varsin hyvin kuvaamaan vuoden 1993 työllisyysmäärärahoja.

Budjettia on muutettu jo kaksi kertaa sen jälkeen, kun hallituksen esitys annettiin syyskuun alussa. Ensin valtiosihteeri Timo Relander teki kovan kohun säestämänä niin sanotun työllisyysohjelman, jonka perusteella määrärahoja muutettiin monessa kohdassa. Helmikuussa taas hallitus antoi "elvytyslisäbudjetin", jossa määrärahoja on uudelleen muutettu.

Keskeisten työllisyysmäärärahojen tarkempi tarkastelu osoittaa, että vain työministeriön sisällä määrärahoja on siirrelty. Kun

työtä määrärahaa on suurennettu, on toista pienennetty. Ensin valtionapuja työttömyyden lieventämiseen suurennettiin tuntuvasti, mutta nyt niitä on taas pienennetty. Valtionapuja kunnille taas ensin pienennettiin, mutta nyt niitä on uudelleen suurennettu.

Lopputulos tästä kaikesta on kuitenkin, että työministeriön käytettävissä on tänä vuonna vähemmän varoja, kuin vuoden 1992 varsinainen ja lisätalousarviot mahdollistivat. Helmikuun lisäbudjetin jälkeen keskeiset määrärahat ovat yhteensä aivan saman suuruiset kuin ne olivat ennen lisäbudjettia.

Oheinen taulukko selvittää, miten työministeriön budjetissa on varattu rahaa viime vuonna, tä-

män vuoden alkuperäisessä budjetissa, Relanderin ohjelman jälkeen korjatussa budjetissa sekä uusimman lisäbudjetin jälkeen.

Kun työllisyyslain velvoitteet on kumottu ja kun työllistämistukia on eräiltä osin pienennetty, on hyvinkin mahdollista, että osa määrärahoista jää käyttämättä. Kun työllistämistukia ei saa antaa työnantajille, jotka ovat kolmen edellisen kuukauden aikana irtisanoneet tai lomauttaneet työntekijöitään, ovat varsin monet työnantajat kelvottomia ottamaan vastaan tukea. Nyt tässä asemassa ovat myös monet kunnat, jotka lomauttavat väkeään. Eihän ole mieltä siinä, että kunta samaan aikaan lomauttaa ja työllistää ihmisiä samoissa tehtävissä.

Kotkan Työttömien Toimikunta

Työttömyysaste (työvoima 26 836)	19,6 %
Työttömät yhteensä	5 263
miehet	3 106
naiset	2 157
alle 25-vuotiaat	1 150
yli vuoden työttömänä	701
Avoimet työpaikat	40

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 14,8 %).

Tilat: Kotkan Työttömien Toimikunta toimii kaupungin luovuttamissa tiloissa, joihin mahtuu päivittäinen ruokailu, pyöräkorjaamo, kirpputori, oleskelutila ja varastotiloja. Vähänkään laajempaa ja monipuolisempaa toimintaa ajatellen tilat ovat täysin riittämättömät ja huonokuntoiset. Työttömät ovat anoneet kaupungilta laajemman ruokalatoiminnan ja harrastustoiminnan edellyttämiä tiloja. Toistaiseksi kaupunki on suhtautunut työttömien toiveeseen vähintäänkin viivytellen.

Henkilöstö: työttömien toimikunnalla ei ole palkattuja työntekijöitä. Vapaaehtoisena toimintaa pyritään noin kymmenen aktiivien voimin, jotka hoitavat ruuanlaiton, autonkuljettajan, työskentelevät kirpputorin, pyöräkorjaamon ja tiedotuksen tehtävissä.

Kotkan Työttömien Toimikunnan osoite: Opistonkatu 4.

– Minä olen syntynyt kattilan varteen siinä missä toinen kynän varteen, kuittaa Lahja-Ilona Ceder vapaaehtoistyönsä Kotkan työttömien yhdistyksen emäntänä. Hän laittaa päivittäin ruuan noin kymmenelle hengelle kuin suurperheen äiti ikään: liki rahatta, kaikki tarjoukset tarkasti tutkien. Että sellainen lahja on Kotkan työttömien yhdistyksellä! – Kuvassa ylhäällä Kotkan työttömien yhdistyksen väkeä iltapäiväkahvilla: Markku Holopainen (edessä), Hannu Kolehmainen, Leinonen, Mikko Taskinen ja Lahja-Ilona Ceder.

Päivärahoista pidätettiin veroa 3,5 miljardia markkaa

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Kansaneläkelaitoksen tilastot kertovat, että viime vuonna työttömyyspäivärahoista pidätet-

tiin ennakoveroina yhteensä 3,5 miljardia markkaa.

Keskimääräinen pidätysprosentti oli 22,7 prosenttia. Kun

työttömyyspäivärahat ovat veronalaisia, niistä palaa lähes neljännes yhteiskunnalle ennakonpidätyksinä ja näin työttömät tavaltaankin rahoittavat työttömyysurvaansa.

Päivärahojen verotus kiristyi vuonna 1992. Perusturvassa keskimääräinen pidätysprosentti nousi 17,5:stä 19,3:een, ansioturvassa 22,4:stä 24,2:een.

Uuden tuloverolain mukaan pääomatuloista maksetaan korkeintaan 25 prosenttia veroa. Työttömien ansiopäivärahoista peritään lähes yhtä paljon veroa kuin suurimmistakin pääomatuloista uuden lain mukaan.

Verotuksen kiristyminen varmisti, että työttömien reaalityöt pienenevät viime vuonna. Perusturvassa keskimääräinen käteen jäänyt päiväraha oli 97 markkaa ja ansioturvassa 169 markkaa. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 95 ja 168 markkaa.

Mainitut päivärahat merkitsevät kuukaudessa vastaavasti keskimäärin 2 030 ja 3 540 markan nettotuloa. Näissä luvuissa ovat mukana kaikki päivärahat lapsikorotuksineen ja myös eri perusteiden vähennetyt tai sovitettut päivärahat.

Työttömyyspäivärahoja maksettiin viime vuonna 15,4 miljardia markkaa.

Pertti Honkanen

Keskeiset työllisyysmäärärahat vuosien 1992 ja 1993 budjeteissa, miljoonaa markkaa

Budjetti	Vuoden 1992 budjetit	Vuoden 1993 alkuperäinen budjetti	Vuoden 1993 budjetti Relanderin ohjelman jälkeen	Vuoden 1993 budjetti toisen lisäbudjetin jälkeen
Palkkaukset	1 299	1 361	920	1 105
Valtionapu työttömyyden lieventämiseen	1 262	1 593	2 226	1 526
Valtionapu kunnille ja kuntainliitoille	1 656	1 193	901	1 286
Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin	290	325	325	385
Sijoitusmenot työllisyysjärjestämiseksi	430	391	391	461
Työllisyyskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut	1 070	1 003	982	982
Työvoimapolitiikan alkukoulutuksen ostopalvelut	789	888	919	919
Yhteensä	6 796	6 753	6 663	6 663

Työttömyys, joukkotyöttömyys,
suurtyöttömyys, massatyöttömyys...

Kansalaisprotesti työttömyyttä vastaan

Olemme kuluttaneet ongelman vaikeutta kuvaavat termit loppuun jo paljon ennen nykyisiä työttömyyslukuja. Pitäisikö nyt puhua super-, mega- tai täystyöttömyydestä? Miten on mahdollista konkretisoida se tosiasia, että puoli miljoonaa ihmistä on vailla työtä?

Jos maan hallituksen periaatepäättös uudesta ydinvoimalasta muuttuu todeksi, tarvitaan uuden sähkömyllyn rakentamiseen yli 10 000 henkilötyövuotta. Työttömyytemme mittavuutta kuvaa se, että jos koko työttömien armeija olisi mahdollista palkata ydinvoim-

malan rakennustöihin, syntyisi laitos viikossa. Perjantai-iltapäivään jäisi vielä joutoaikaa harjakaisten pitämiseen.

SAK on päättänyt kiinnittää huomiota alati kasvavaan ongelmaan. SAK:n hallitus teki helmikuun loppupuolella päätöksen,

jonka nojalla maaliskuun alkupäivinä lähti Lapista liikkeelle Työn puolesta -nimenkeräysvies-ti. Se jatkuu toukokuun puoliväliin saakka.

Eräänlaisen huipennuksen kampanja kokee 2. huhtikuuta, jolloin Euroopan Ammatillisen Yhteisjärjestön nimissä eri puolilla maanosaa järjestetään toimintatapahtumia ja mielenosoituksia. Tuolloin pidetään myös SAK:n kampanjan päätapahtumat.

Viestin tulos vedetään yhteen

“Työn puolesta” -kampanja

Tapahtumapaikkakunnat

Paikkakunta	Aika	Paikka
Hämeen lääni Tampere	pe 2.4.	
Keski-Suomen lääni Jyväskylä Kuopion lääni Kuopio	pe 2.4. pe 2.4.	Tori
Kymen lääni Hamina Imatra Kotka Kouvola Lappeenranta	pe 2.4. klo 18.00 la 3.4. la 3.4. la 3.4. ma 5.4.	Haminan työväentalo
Lapin lääni Kemi Rovaniemi Tornio	pe 2.4. pe 2.4. klo 11.00 pe 2.4.	Sampokeskuksen aukio
Mikkelin lääni Joensuu Mikkeli	pe 2.4. klo 17.00 la 3.4. klo 11.00	Tori Mikkelin työväentalo
Oulun lääni Kajaani Kuusamo Kuusamo Oulu	to 25.3. klo 18.00 pe 2.4. pe 2.4. pe 2.4.	
Turun- ja Porin lääni Turku	pe 2.4.	
Uudenmaan lääni Helsinki	pe 2.4.	
Vaasan lääni Vaasa Pietarsaari Seinäjäki	pe 2.4. pe 2.4. la 3.4.	klo 16.30 keskustan kävelykatu klo 16.30 tori klo 11.00 keskusta

Työn ja
elvytyksen
puolesta

Miksi SAK kampanjoi työllisyyden
ja elvytyksen puolesta?

1. Työttömiä yli 500 000, joista alle 25-vuotiaita liki 100 000.
2. Ihmisten hätä ylittää jo sietorajan.
3. Talouspolitiikan vastuu on siirretty työttömille ja heidän perheilleen.
4. Hallitus vaatii lisää uhrauksia.

28.–29. toukokuuta, jolloin SAK:n valtuusto on koolla. Kansalaisten kannanotot työttömyyttä vastaan valtuusto luovuttaa maan hallitukselle ja työnantajille.

Maksaakin saa

Nimiviestin ohessa toimeenpanaan järjestökeräys työttömien toiminnan tukemiseksi. Työttömien toimintakeskuksille varoja kokoava keräys jatkuu vuoden loppuun. Sen tuotto jaetaan aluekohtaisesti jäsenmäärien suhteessa. Rahaa myöntävät SAK:n läänineuvottelukunnat anomusten perusteella.

Tilinumero on PSP 70121 074.

Ota kantaa!

SAK panee kampanjan toimeen yhdessä työttömiä edustavien järjestöjen kanssa. Työttömien kokonaismäärän ohella huomiota on määrä kiinnittää muun muassa siihen, että viidesosa työtä vailla olevista on nuoria eli alle 25-vuotiaita.

Yhtä lailla SAK liittoineen alleviivaa sitä, että pitkäaikaistyöttömien joukko karttuu hälyttävän nopeasti. Tämä merkitsee sitä, että yhä useammalla se 500. työttömyyspäivä, joka pudottaa työntekijän pois ansiosidonnaiselta päivärahalta, tulee vastaan.

AY-liike katsoo, että väliinpuotamisen kohtalo tulisi estää; enimmäisrajaa tulisi toisin sanoen nostaa. Samaan aikaan maan hallitus kaavailee kaivansa esiin suunnitelmansa pudottaa päivien määrä 400:ään.

Nyt sinulla on mahdollisuus ottaa kantaa työttömyysongelmaan. Todennäköisesti varsin monta kertaa lähiviikkojen aikana tulee vastaasi “Työn puolesta” -keräyslista. Pistä nimesi muiden joukkoon, oletpa sitten työssä oleva tai työtön, eläkeläinen tai opiskelija. Kannan ottaminen ei maksa mitään.

Mittava kampanja

Tulevien viikkojen kampanjoinnin tavoitteena on, että SAK:n jäsenliittojen ammattiosastot keräisivät nimiä jäsenmääränsä mukaisesti. Ammattiosastoja on yhteensä lähes 5 000. Täsmällistä kokonaistavoitetta ei “Työn puolesta” -kampanjalle ole asetettu, mutta esimerkiksi sellainen 20 000 nimen lista, jonka turvin voi päästä presidenttiehdokkaaksi, on tässä hankkeessa lähinnä päivätavoite.

Käyntiin on pyörähtänyt todennäköisesti mittavin koskaan tässä maassa toimeenpantu nimenkeräyskampanja.

Simo Komulainen
projektisihteeri
SAK

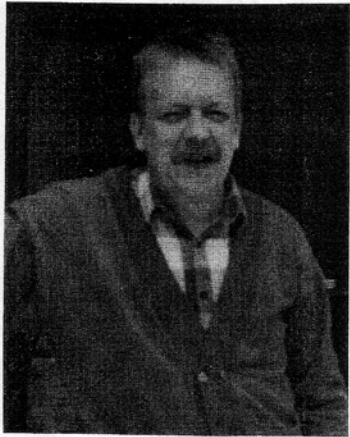
Työttömän ei tarvitse jäädä pullasorsan ruokkijaksi: työttömien yhteisöissä on tarjolla mielekästä tekemistä yllin kyllin – ja ellei paikkakunnalla ole työttömien yhdistystä, sellainen tulee perustaa välittömästi.

Työ-projektilla työttömien voimavarat liikkeelle

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY - jätti Työministeriölle esityksen erityisen Työprojektin rahoittamisesta. Tätä juttua kirjoitettaessa esitystä vielä valmisteltiin ministeriössä. Lehden ilmestymiseen mennessä rahapäätös lienee jo tiedossa.

Mutta millaisesta projektista oikein on kysymys? Siitä kertoo lehdellemme porilainen Seppo Harinen, yksi projektia valmistelevan työryhmän jäsenistä. Muut TVY:n hallituksen työryhmään nimeämät henkilöt ovat Juhani Rantanen ja Tuula Lehtinen.

Porilainen aktiivi, Seppo Harinen.

Jo vuoden 1992 puolella TVY:n hallituksen johto teki esityksen Työministeriölle TVY:n "Työ-projektista". Esityksessä lähdettiin siitä, että työttömät saivat määrärahan käynnistää oman toiminnan kehittämiskojeita. Esitys muotoiltiin siten, että Työministeriöllä on mahdollisuus sen rahoittamiseen, eli se olisi erityinen määräaika- ja tavoitteena olisi muu muassa

Esityksessä lähdettiin siitä, että TVY:llä olisi mahdollisuudet laaja-alaiseen projektiin.

Työ-projektin - työttömien oman toiminnan kehittämiskojeita - tavoitteena olisi muu muassa

TVY:n järjestötoiminnan kehittäminen: muun muassa edesauttaminen TVY:n osastojen perustamisen, osastojen toimintojen edistäminen, toimintamallien kokoaminen ja niistä tiedottaminen, taloudellisen toiminnan edistäminen. TVY:n hallituksen valmistelutyön laajentaminen ja kehittäminen siten, että TVY:n toiminta valtakunnan tasolla olisi mahdollisimman hyvä.

TVY:n edunvalvontatyön edistäminen ja kehittäminen: TVY:n hallituksen ja mahdollisten jaostojen työn valmistelutyöt ja toimintojen toteuttaminen, edunvalvontatyön tarvitseman tietoa-ineiston tuottaminen, yhteyksien luominen ja esitysten laatiminen ja kokoaminen.

TVY:n tiedotustoiminnan edistäminen ja laajentaminen: Sisäisen tiedotustoiminnan kehittäminen.

Ulkaisen tiedotustoiminnan kehittäminen: Karensisäisyyden vähentäminen, tiedotusvälineiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen, TVY:n osastojen oman tiedotustoiminnan kehittäminen: yhteysverkoston luominen, tiedotusvastaavien koulutus ja informaatiotyöt.

TVY:n taloudellisen toiminnan kehittämistä: TVY:n taloudellisen toiminnan aikaan saaminen ja kehittäminen, osastojen taloudellisen toiminnan avustaminen.

TVY:n koulutustoiminnan laajentaminen: Muun muassa valtakunnallisten koulutustilaisuuksien järjestäminen esimerkiksi osastojen edustajien tapaamistilaisuudet, joissa olisivat ajankohtaiset asiat esillä. Opintojärjestöjen kanssa tehtävän yhteistoiminnan edistäminen ja laajentaminen.

Tiedon tuottaminen työllisyysasioista.

TVY:n monitoimintakeskusten perustamisissa avustaminen: Monitoimintakeskukset voisivat olla työttömien neuvonta- ja yhteystoimintojen lisäksi kahvila- ja ruokailutoimintaa, askartelutiloja ja liikuntamahdollisuuksia sekä työttömien tuotannollista toimintaa (työttömien ideoiden pohjalta tapahtuvaa omaehtoista yritystoimintaa) erillisprojekteina.

Aktiivista osallistumista työvomahallinnon tuotekehitystyöhön muun muassa: Työhallinnon työn kehittämistä siten, että työttömien etuja ja palvelutason parannetaan ja kehitetään jatkuvasti. TVY:n osastoille mah-

dollisuuksia saada työvoimaa oman toiminnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Työttömien edunvalvontatyön edistäminen suoritusasolla siten, että työvoimatoimintojen ja työttömien osastojen yhteistoimintaa saatettiin laajemmin ja tehokkaammin aikaan. Työttömien edustajien saaminen eri toimintaryhmiin, joissa käsitellään työttömien asioita.

Projektin asettaisi TVY:n hallitus ja yhteistoiminta Työministeriön kanssa tapahtuisi niin sanotun ohjauksen/valvontaryhmän kautta. Projekti olisi TVY:n hallitukselle työväline toteuttaa entistä tehokkaammin ja laajemmin työkenttäänsä.

Määrärahan saamisen edellytyksenä on erityisen projektin käynnistäminen, erillisen toimintavaltuutuksen saaminen on mahdollista ilman erillissuunnitelmaa.

Projekti mahdollistaisi 4-6 henkilön työllistämisen TVY:n palvelukseen - suuri voimavara jo sinänsä!

Käsitykseni mukaan TVY tarvitsee kaiken rahoituksen omaan toimintaansa. Mielestäni on juuri nyt laajennettava TVY:n toimintaa kaikilla toimintasektoreilla. Toiminnan laajentamiselle on hyvät edellytykset (valitettavasti), emme saa hukata tilaisuutta rakentaa TVY:stä entistä laajempi ja tehokkaampi järjestö. Meidän tulee aktiivisesti pyrkiä toimintojen kehittämiseen ja voimakkaaseen edunvalvontatyöhön, se on kaikkien työttömien yhteisen edun mukaista.

Seppo Harinen

Ja taas lehdet miesten naamoja pullollaan, nauravat Tampereen työttömien tiloissa kokoontuvat akkaryhmäläiset.

Tampereen Seudun Työttömien Monitoimintakeskus avaa 2.4.

Tampereen Monitoimintakeskuksessa on eletty koko vuoden alku rakennustelineiden ja vasaran paukkeen keskellä. Ahkeroinnassa ovat oman talkooväen lisäksi olleet Pirkanmaan Ammattioppilaitoksen rakennustekniikan osaston sekä Tampereen Ammattioppilaitoksen sähkölinjan oppilaita.

Kahvila-ruokalakin omiin tiloihin

Tampereen työttömien ruokala on toiminut Nuorisokeskuksen ahtaissa kahvilatiloissa. Soppaa on päivittäin valmistettu yli sadalle hengelle kahdella pienellä sähkölevyllä. Keittöön väkeä voi hyvällä syyllä kutsua ihmeidentekijöiksi niin maukasta on soppa ollut alkeellisista olosuhteista huolimatta.

Kevään taittuessa ruokala muuttanee Monitoimintakeskuksen kanssa saman katon alle.

Tampereen seurakuntien yhteisen kirkkoneuvoston päätös lahjoittaa 32 600 markkaa keittiökaluksiin varmistui, että soppaa päästään valmistamaan isommalta joukolle. Uuteen valoisaan ruokalaan mahtuu kerralla noin 60 henkeä. Päivittäisen kävijämäärän uskotaan nousevan kahteen-kolmeen sataan. Ruokalan yhteyteen tulee lukunurkkaus,

jossa voi lukea päivän lehdet. Ruuminravinnon lisäksi tarjolla tulee olemaan myös hengenravintoa. Tiedossa on iltapäiväkonsertteja ja runomatineitoita.

Työpajat ja verstaat

Alakerran varastotilojen saneeraus on lähtenyt käyntiin. Kevään mittaan valmistuvat harrastustilat hienomekaanikoille, autonkorjajille, kankaankutojille jne. Samaan yhteyteen rakennetaan myös kuntosalikuntoa vaaliville.

Avajaiset 2.4.

Monitoimintakeskuksen avajaispäivää ja avoimien ovien päivää vietetään perjantaina 2.4. SAK:n "Työn, työllisyyden ja elvytyksen puolesta" -kampanjan Tampereen toimintapäivä ajoittuu samaan ajankohtaan. Tiedossa on toritapahtuma perinteisine herne- ja porkkarijuuluneen, elokuvasesitys ja päätteeksi tanssia.

SAK:n kampanjaan liittyy valtakunnallinen nimien ja rahankeitys työttömien toiminnan tukemiseksi.

Teksti:
Kirsi Neuvonen
Kuva:
Tuula Lehtinen

Tampereen työttömien aktivointikursillaiset tervehtivät maamme työttömiä aforisillaan:

Kävelen tyhjää huonetta seinästä seinään. Kuinkahan kauan lattia kestää? Kukaan ei sano, mitä voisin tehdä. Vain kuurot korvat kuuntelevat. Vieläköhän linnut laulavat?

Työttömyys voi olla alkuna vaaralliselle vapaudelle.

Työtön, lamautettu, lomautettu - silti elävä ihminen, vallanpitäjien pelinappula. Vai olisiko aika katsoa itseäsi sisänpäin?

Työttömyyden läpi ihminen näkee elämän pettävän harmonian.

Ole tasapainossa itsesi kanssa työtön, juuret syvällä maassa. Et-hän halua kaatua jokaiseen suuntaan?

Jos elämä rakentuu vain työlle, se on uhanalaista elämää.

Turha on miettiä mennyttä aikaa. Tänään eletään tätä päivää ja huomenna kaikki on toisin. Vain sinä päätät, miten elät huomisesi kanssa.

Ole tasapainossa itsesi kanssa työtön, juuret syvällä maassa. Et-hän halua kaatua jokaiseen suuntaan?

Ruoka Kotkan Työttömien pöytään tulee paljolti pyöräverstaasta. Kuvassa uutterat kunnostajat Teuvo Nännimäinen (vas.) ja Leinonen.

Ainoastaan työttömyyden aiheuttama lamaannus, apaattisuus ja masennus ovat toistaiseksi estäneet laajemmat lakot ja mellakat.

Mutta kun työttömyys yhä pahenee, pitkittyy ja kansalaisten jako hyvä- ja huono-osaisiin lisääntyy, saattaa työttömien turhautuneisuus muuttua niin laajassa mitassa vihaksi valtiovaltaa kohtaan, että se johtaa erilaisiin protesteihin, mielenosoituksiin ja mellakoihin, ennakoii psykiatri Ilpo Suoniemi.

Aikapommi varoittaa jo, Suoniemi varoittaa ja muistuttaa mieliin kuinka Kekkonen "runnatti" hätätilahallituksen työttömyyden hoitamiseksi silloin kun työttömien määrä lähestyi sataatuhatta.

Nyt työttömiä on lähes puoli miljoonaa ja peruspäivärahalle joutuu kohta lähes sataatuhatta. Silti valtiovallalta ei juurikaan reagoi koko asiaan ja tehtailee yhä enenevästi säästöpäätöksiä, jotka entisestään lisäävät työttömyyttä.

Työttömyys ei ole selvio

Henkilökohtaisesti pidän pahimpana sitä, että suurtyöttömyyttä aletaan pitää itsestään selvänä, jotenkin asiaankuuluvana.

Samalla hyväksyttäisiin itseselvänä kansakunnan jyrkkä jako A- ja B-luokan kansalaisiin. Tällaisia kansakuntiahan on vaikea kuinka paljon. Ensimmäisenä tulee mieleen Yhdysvallat. Sieltä voimme nähdä minkälaisia seurauksia yhteiskunnan jakautumisesta hyvä- ja huono-osaisiin on, Suoniemi arvioi.

Pysyvä huono-osaisuus turhauttaa ja katkeoittaa. Psykiatrien tai muun avun saanti on lähes mahdotonta ja katkeruus alkaa muuttua vihaksi. Kun tämä sama prosessi tapahtuu kymmenissä sadoissa tuhansissa ihmisissä, alkaa yhteiskuntarauha jo olla vaarassa.

Ei tarvitse olla hääviken ennustaja nähdäkseen miten rikolli-

Psykiatri varoittaa:

Suurtyöttömyys on aikapommi

Psykiatri Ilpo Suoniemi ennustaa yhteiskuntarauhaan halkeamia lähiaikoina.

suus ja väkivaltaisuus alkavat nousta – niin kuin nyt on jo vähäisessä määrin Suomessakin tapahtunut. Niin ikään itsemurhat lisääntyvät huono-osaisien piirissä.

Työttömyys pahentaa voimakkaasti kaikkia jo olemassa olevia mielenterveyden ongelmia ja synnyttää aivan uusiakin. Työttömät masentuvat jo taloudellisistakin syistä ja ahdistuvat, koska tuntevat olevansa hyödyttömiä. Toimettomuus turhauttaa ja helposti tulee haettua lohtua alkoholo-

listaa. Erittäin usein työttömyys johtaa myös ihmishuuhdeongelmiin.

Apuja ajoissa

Työttömän pahoinvointi on usein saanut jatkaa liian pitkään. Psykiatrilta tullaan useinmiten vasta viimeisenä keinona, vaikka omat voimat olisivat jo aikojta siten ehtyneet ja avun tarve olisi ollut ilmeinen.

Viisainta olisi kääntyä asiantuntijan puoleen jo siinä vaihees-

sa, kun asiat alkavat hiertää, tulee ahdistusta ja unettomuutta, Suoniemi painottaa.

Lääkkeet ovat yksi, mutta ei ainoa psykiatrisen hoitokeino. Usein keskustelut auttavat kummasti. Potilas saa jäseneltyä ongelmiaan niin, että ne eivät ole yksi suuri musertava möykky. Myös tieto siitä, että ei ole vaikeuksineen yksin ja muutkin ovat vastaavista tilanteista selvinneet, helpottaa.

Itse työttömyydelle ja rahanpuutteelle psykiatri ei luonnolli-

sesti voi mitään, mutta hän voi auttaa näkemään uusia ratkaisumalleja.

Psyykkistä haittaa

Psyykkisesti työttömyyden suurin haitta on sen tuhoisa vaikutus ihmisen omanarvontuntoon, itseluottamukseen ja identiteettiin, varsinkin silloin, kun omakuva on vahvasti rakentunut työssäkäynnin varaan. Tällöin aivan kuin koko elämältä putoaisi pohja pois. Toipuminen on vaikeata, joskus jopa mahdotonta.

Identiteettiä voidaan hakea psykoterapeuttisin menetelmin. Valitettavasti psykoterapeuteista on pulaa ja yksityisesti hoito on kallista. Julkisen puolen tarjonta on täysin riittämätöntä. Työttömyyden pitkittyessä tilanne yleensä jollakin tavalla vakiintuu, mutta varsinainen katastrofi uhkaa kun työtön joutuu peruspäivärahalle.

Tärkeintä tehdä jotakin

Epävarmuuden sietäminen on eräs psyykkisen vahvuuden mitta. Työttömäksi joutuminen vaurioittaa itsetuntoa niin paljon, että epävarmuuden sietäminen käy vaikeaksi.

Tärkeintä olisi tehdä jotakin, harrastaa, ottaa osaa työttömien yhteisiin toimiin ja niin edelleen. Suoniemen mielestä tuhoisinta on jäädä kotiin oleilemaan ja mahdollisesti ryyppäämään.

Työttömäksi joutuneen pitäisi kyetä näkemään, että nykyinen työttömyys koskee koko yhteiskuntaa eikä ole mikään henkilökohtainen huonouden osoitus. Tämä ei ole helppoa, mutta välttämätöntä. Yhteistoiminta muiden työttömien kanssa auttaa.

Nykyisessä tilanteessa ei juuri kukaan voi olla varma työpaikastaan. Kohtalo ratkaisee kellä on töitä, kellä ei. Siinä eivät juuri henkilökohtaiset ominaisuudet paina.

– RA –

Vantaan kriisipalvelu luo suojaverkkoa

Vantaalla runsaan vuoden toiminut työttömien kriisipalvelu on osoittautunut kipeästi kaivatuksi tukikohdaksi laman ahdistamille ihmisille. Lamakriisissä tarvitaan moniammatillista suojaverkkoa, painottaa kriisipalvelussa työskentelevä psykologi **Kirsti Palonen**.

Kun elämä suistuu totutuilta raiteiltaan työttömyyden tai konkurssin vuoksi, tuloksena voi olla psyykinen kaaos, johon tarvitaan nopeasti apua.

Kirsti Palonen kärjistää maamme tämänhetkisen tilanteen niin, että ihmisen monien tärkeiden elämänalueiden kriisiydyttyä, kaaoksessa jo valmiiksi palasina oleva ihminen vielä paloitellaan palvelujärjestelmään, joka itsekkin on kriisissä resurssien säästämistä supistamisaineineen. Käytännössä asiakas voi monella paikakunnalla olla viikkoja jonossa odottaessaan apua johonkin osaongelmaansa.

Vantaalla ei tarvitse mennä luukulta luukulle

Akuutissa kriisissä oleva lama-asiakas tarvitsee tukikohdan, jon-

ne hän voi tuoda kaikki ongelmansa ja sisäiset kokemuksensa.

Vantaalla työttömän ei enää tarvitse jonottaa luukulta luukulle, vaan periaatteena on, että hänen kokonaistilannettaan käsitellään mahdollisimman pitkälle kriisipalvelun sisällä nopeasti saatavan asiantuntija-avun turvin.

Silloin kun asiakas joutuu asiomaan muualla, hänen käyntinsä tulokset pyritään kriisipalvelussa suhteuttamaan kokonaistilanteeseen.

Kriisipalvelun tavoitteena on järjestää ensimmäinen tapaaminen 24 tunnin sisällä yhteydenotosta.

Nopea moniammatillinen kriisiapu on osoittautunut toimivaksi kaaoksen jäsentäjänä. Palvelussa työskentelee asiantuntijoita Vantaan alueen toimipisteistä, joissa työttömät kriisissä vuoksi muuten asioisivat. Näin saadaan työttömän tilanne ja auttamisen keinot esille kaikista tärkeistä näkökulmista.

Kriisiä puretaan yhteistyössä

Työtön voi nähdä elämänsä joko-tai-ajattelun hallitsemana

musta-valkoisena todellisuutena.

Tällöin psykologi voi keskustelun avulla laajentaa työttömän havaintokenttää ja mahdollisuuksien kirjoa, tuoda esille uusia ajatus- ja selviytymiskeinoja. Apua on tarjolla psyykkisiin kipuihin kriisiterapian kautta.

Kriisissä paine toimia kasvaa. Paine tulee ihmisen sisältä, koska psyykinen kipu voi tuntua sietämättömältä. Paineita aktivoivat tänä päivänä esimerkiksi pankkien, ulosottomiehen, perimistöimistöjen ja niin edelleen viestit ja vaatimukset.

Paineen kasvaessa vähenee epävarmuuden sieto ja harkinta. Ihminen voi tehdä sellaista, mikä pahentaa tilannetta. Ahdistus ajaa hätäratkaisuihin.

Velkaneuvonta tärkeää kriisiapua

Vantaan kriisipalvelussa on huikkea kysyntä velkaneuvonnasta. Kirsti Palosen mukaan monia työttömiä painaa suunnaton yli-velkaantuminen ja taloudellinen häätä.

Maaliskuun alusta Vantaalla on

aloittanut toimintansa velkaneuvontatoimisto, jonka kanssa samoihin tiloihin kriisipalvelu on siirtynyt. Vantaalla on myös koulutettu runsaat kymmenen uutta velkaneuvojaa, joista osa toimii velkaneuvontatoimistossa, osa virkansa puitteissa omalla työpaikallaan. Työttömien tarvitsemää juridista apua on myös saatavilla.

Työttömyys on terveystarve

Vantaalla ollaan huolestuneita pitkäaikaistyöttömien terveydentilasta. Työttömyys voi pitkällä aikavälillä vaikuttaa tuhoisasti terveyteen. Suunnitelmissa on vantaalaisille pitkäaikaistyöttömille suoritettavat terveystarkastukset terveyskeskuksissa.

Tarkoituksena on, että työvoimatoimisto välittäisi tiedon työttömistä, joilla on syntynyt oikeus terveystarkastukseen.

Myös henkinen terveyden vahvistaminen on tärkeää. Kriisipalvelu pyrkii ylläpitämään jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä sellai-

nessa työttömissä, joiden omat voimavarat eivät pitkälle kannata riitä.

Vantaan kriisipalvelu auttaa työttömiä monipuolisesti myös uuden identiteetin luomisessa ja elämänarvojen rakentamisessa. Kirsti Palonen ei halua antaa asiakkailleen standardineuvoja, vaan pyrkii olemaan osallisena vaihtoehtojen etsinnässä.

Kriisipalvelu uusissa tiloissa

Vantaan työttömien kriisipalvelu on muuttanut Tikkurilassa uusiin tiloihin Asematie 10:een. Keskustelut työntekijöiden kanssa ovat luottamuksellisia ja maksuttomia.

– RA –

Ajan voi varata arkisin kello 9–11
puhelin (90) 8392 537.

"Hiljaisuuden ystävä" Paavo Rissanen:

Työttömillä nyt mahtava yhteiskunnallinen tilaisuus

Paavo Rissasella, dogmatiikan dosentilla ja "hiljaisuuden ystävällä", on oma tapansa kannustaa elämänsä kanssa ymmällään joutuneita: uusi polunpää löytyy hiljaisuudesta; kuuntelemalla ja kuuntelemalla lisää.

Paavo Rissanen työryhmineen luotsaa ihmisiä tutustumaan sisuksiinsa muun muassa Lahden työvoimatoimistolle suunnittelemaan "Huomisen voimavaroja etsimässä" -kursseilla.

Paavo Rissasta kuunnellessa voisi perusajatuksen kiteyttää vaikkapa näin: huomien voi olla tätä päivää parempi, tyydyttävän huomien valmistaa kokonainen ihminen, voimavarat muutokseen ihminen löytää itsestään.

Kurssilaisia ohjataan tarkastelemaan omaa terveyttään ja hyvinvointiaan, opastetaan kuuntelemaan ruumiin ja mielen lähettämiä viestejä, autetaan etsimään niitä voimavaroja, jotka vahvistavat ruumiin, mielen ja hengen terveyttä.

Kurssien toteuttamiseen osallistuvat Paavo Rissanen lisäksi muun muassa lääkäri ja fysioterapeutti, kanttori, pastori ja diakoni. Asiatiedon lisäksi kurssiin sisältyy runsaasti läsnäoleminen opettelua.

Mitä kurssilaiselle sitten jää kaiken viidestä päivästä?

– Ainakin varmuus siitä, että pystyy elämään viisi iltaa ilman televisiota. Rissanen naurattaa ja

toteaa senkin olevan monelle yllättävän harvinaisen kokemus. Mutta tietysti kurssin tärkein anti on tämä kuunteluyhteyden löytyminen itse.

– Kuuntelemisen kautta ihmiset löytävät itsestään uusia puolia; uusia tasoja ja ulottuvuuksia. Se on innostavaa ja rohkaisee suurempaan itsenäisyyteen oman arkielämänsä järjestämisessä. Tapahtuu sellainen perusoivallus: mehän ryhdymme tekemään asiat omalla tavallamme.

– Itsetuntemuksen lisääntyminen vapauttaa voimia muutokseen. Ja halua muutokseen on todella paljon.

Rissanen kurseille on koko ajan ilmoittautujia huomattavasti enemmän kuin voidaan ottaa. Ei liene yllätys sekään, että muutoksen voimia itsestään etsivät nimenomaan naiset: vain nippanappa kolmasosa kurssilaisista on miehiä.

Työttömillä mahtava tilaisuus

Paavo Rissanen mielestä työttömillä on nyt mahtava rooli nimenomaan uuden elämänmallin muotouttajana.

– Olipa tämä mennyt malli siten hyvinvointiyhteiskunta tai ei, niin tie on kuljettu päätöspisteeseensä. Rissanen sanoo puhuvan mieluummin yhteiskunnan murroksesta kuin kriisistä.

– Kriisin käsitteeseen mielletään paljon kielteistä. Nyt mielestäni kyse on kuitenkin uusista mahdollisuuksista.

– Kyllä tähänkin tapaan järjestetyllä yhteiskunnalla hyvät lähtökäsitteet olivat, mutta käytäntö ympäsi siihen lamaanuttavan kääntöpuolensa: raskaan byrokrattisuuden, elämän viipaloimisen, osittamisen, rajaamisen. Tiestä hyvinvoinnista oli hintana ihmisten aloitteellisuuden lamaantuminen, elämän kokonaisuuden menettäminen, vieraantuminen. Rissanen kysyykin, voidaanko kokonaiseksi, täysipainoiseksi elämäksi nimittää sitä, että ihminen raataa pitkän työpäivän vain voidakseen työtuntien jälkeen elää, että vasta työpalkalla ostettava vapaa-aika olisi elämää.

– Ja mikä byrokratian, lupien ja paperien viidakko, heti jos ihmisen haluaisi ryhtyä oma-aloitteisesti puuhaamaan jotakin. Ajatellaan vaikkapa työttömien ruokala. Ei sitä niin vain tuumasta toimeen ryhdytä, vaikka halukkaat tekijät löytyisivät!

Ihmisten aloitteellisuuden nujertamisessa ja elämän viipaloimisessa on ay-liikkeelläkin ollut Rissanen mukaan oma, merkittävä osuutensa. Hänen mukaansa nykyisenkaltaisena sekin on kulkenut tiensä päähän. Kaiken hyvää tarkoittavan jälkeen tosiasiaksi jää: ihmisen oma ote elämäänsä on kaventunut, hän on surkastunut, hän on vieraantunut. Rissanen mielestä työttömät, tuotannosta jo syrjäytyneet - tai oikeastaan vapautuneet! - ovat jo oman elämäntilanteensa vuoksi vapaimpia arvottamaan elämänsä uudelleen, itsenäiseltä pohjalta.

– Ihmisten tulisi päästä siihen, ettei hänen itsetuntonsa ja oman arvontuntonsa ole kiinni siitä, mitä hän oli työssään työkalveriden, pomojen tai työnantajan silmissä. Eihän ihmisen arvo ja lupa olla ole kiinni siitä, mitä hän tuottaa, Rissanen muistuttaa.

– Eihän ihmisiä anarkiaan pitäisi kannustaa, mutta kyllä joskus tekisi mieli muistuttaa: katsokaa taivaan lintuja...

Kuvassa Kansalaisareenan puuhanaiset Tuija Lindqvist (istumassa oik.), Pirkko Hakkarainen, Helena Palojärvi (oik.) ja Sini Lehtinen.

Areena kansalais-toiminnalle

Kansalaisareena on perustettu tukemaan ja tekemään näkyväksi kansalaisten oma-aloitteista toimintaa. Yhdistyksen tarkoituksena on omaehtoisuudelle rakentuvan jokapäiväisen elämän edistäminen niin aineellisesti kuin henkisesti. Päämääränä on luoda edellytyksiä ihmisarvoiselle elämälle ja vähentää sosiaalista eriarvoisuutta.

Kansalaisareena on valtakunnallinen yhdistys, joka tarjoaa yhteistyöareenan ihmisten oma-aloitteiselle toiminnalle. Siellä voivat kohdata myös työttömät, erilaiset asukas- ja asiakasryhmät ja ennen kaikkea omaan elämäntilanteeseensa uudensuuntaavia ratkaisuja etsivät ihmiset. Toiminnan lähtökohdina ovat inhimillisyyden ja osallistumisen edistäminen.

Yhdistys

- tarjoaa yhteistyöareenan omaehtoisissa toiminnassa mukana oleville, oman avun ryhmille ja oma-aloitteiselle toiminnalle
- tarjoaa areenan kansalaiskeskustelulle ja suoran demokratian liikkeille
- tarjoaa yhteistyöareenan vapaaehtoistoiminnalle
- järjestää koulutusta ja antaa konsultointiapua omaehtoisesta toiminnasta ja vapaaehtoistoiminnasta sekä toteuttaa omaehtoista toimintaa tukevia kehittämissuunnitelmia
- syventää tietoa omaehtoisesta toiminnasta ja vapaaehtoistoiminnasta
- kokoaa ja välittää tietoa omaehtoisesta ja vapaaehtoistoiminnasta sekä
- pitää yllä kansainvälisiä yhteyksiä
- julkaisee lehteä ja kirjallisuutta

Kansalaistoimintaan ja vapaaehtoistoimintaan kohdistuu suurin odotuksia. Valtiolla ja suurilla järjestöillä on suunnitelmia kansalaisten rekrytoimiseksi palkattomaan työhön. Tällainen toiminta on ylhäältä päin suunniteltua ja ohjattua. Alhaalta ylöspäin lähtevä, ihmisten oma-aloitteinen ja omaehtoinen toiminta on Kansalaisareenan ydinajatus.

Kansalaisareena haluaa rohkaista ihmisiä tunnuslauseillaan: "me osaamme", "me uskallamme", "me tuemme toisiamme". Toimimme ihmisten alistamista vastaan.

Kansalaisareenan keskeisenä tavoitteena on sellaisten osallistumismuotojen luominen, joissa ihmisten omaehtoinen toiminta on mahdollista. Suurten rakennusten ja komeiden titeleiden asemasta tulee panostaa toimintaan.

Yhdistyksen puheenjohtajaksi on valittu Helena Palojärvi Espoosta, varapuheenjohtajaksi Tuija Lindqvist Helsingistä ja sihteeri Pirkko Hakkarainen Helsingistä.

Pirkko Hakkarainen

Lisätietoja:

Puheenjohtaja:

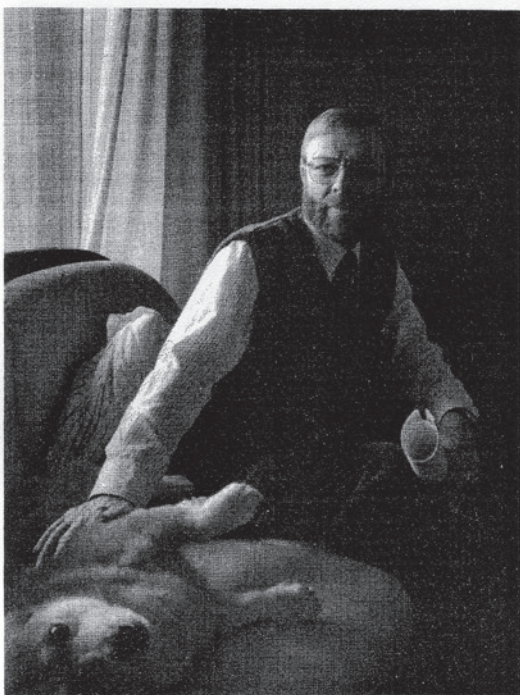
Helena Palojärvi
Kivenlahdenkatu 12 D 53
02320 Espoo

puhelin koti (90) 802 4519
työ (90) 802 9621

Sihteeri:

Pirkko Hakkarainen
Henrikintie 19 A

puhelin koti (90) 565 3713
työ (90) 773 4045

Paavo Rissanen haluaa kannustaa ihmisiä itsenäisyyteen.

**Teksti ja kuva:
Tuula Lehtinen**

Kurjistuva kansa tarvitsee vapauden kohentaa elämänsä

Mikko Taskinen, kotkalainen työn kirvesmies, ei usko kansantaloutemme rahkeiden kestävä puolen miljoonan työttömän joutilaisuutta montaa vuotta. Kuka uskaltaisi mennä sanomaan, millainen on työttömyys-turva parin vuoden kuluttua? Tuskinpa enää nykyisellään tasola.

Työttömyys on jakamassa kansan syvästi kahtia: työssä käyviin ja työttömiin; niihin, jotka kokevat elättävänsä ja niihin, jotka kokevat elättävänsä elättettävänä. Mikko Taskinen pelkää asetelmassa piilevää vihan ja kaunan lähettä. Hänen mielestään tulisikin nyt tarkastella rohkeasti uusia toimintamalleja, jotta syrjäytyneen väestön kurjistuminen estettäisiin ja vältyttäisiin katkeruudelta, jonka kansan jakautuminen väistämättä aiheuttaisi.

– Ellemme nyt kykene tarttumaan tilanteeseen, ajaudumme hallitsemattomaan yhteiskunnalliseen kehitykseen. Näemme sen viimekädessä rikollisuuden kasvuna.

Mikko Taskinen ei soisi pahan ennusteensa toteutuvan, vaan esittää perustettavaksi vapaan kansalaistoiminnan yksiköitä. Näissä yksiköissä tuotettaisiin markkinatalouden hylkäämillä välineillä ja ammattitaidolla palveluja ja hyödykkeitä. Ja tuotannon välineitä: tyhjiä tiloja, koneita, välineitä, työvoimaa löytyy riittämiin. Senhän me tiedämme vilkaisemalla hiukan ympärillemme.

Vaihtoa rahatta

Taskisen mukaan vapaan kansalaistoiminnan yksiköt toimisi-

vat vaihtotalouden periaatteella: tee sinä tämä, niin minä toimitan tuon, kuten Taskinen toimintajatuksen ilmaisee. Hänen mielestään kansalaistoiminnan yksiköissä ei tulisi käyttää rahaa, vaan mukana toiminnassa oleva tuottaisi palveluita ja hyödykkeitä osaamisensa ja ammattitaitonsa mukaan. Hänen käytettävissä puolestaan olisivat kaikkien muidenkin tuottamat palvelut ja hyödykkeet.

Ei uhkaa markkinataloutta

Taskinen haluaa heti alkuunsa muistuttaa, ettei vapaan kansalaistoiminnan tule omaksua markkinatalouden lainalaisuuksia. Miten se voisikaan – ”tuotantohan” tapahtuu markkinataloudesta syrjäytyneellä kalustolla.

Vapaa kansalaistoiminta ei suuntaudu myöskään markkinataloutta vastaan, sillä kansalaiset käyttävät vähät rahansa, esimerkiksi työttömyysturvansa, muualle kuin vapaan kansalaistoiminnan pariin.

Koska leivän hinta supermarketissa on sama työttömälle kuin työlliselle, Taskisen mielestä maahan mahtuu kaksi toimivaa järjestelmää: markkinatalous ja vaihtotalous.

– Vaihtotalous sallii esimerkiksi työttömän, ja kenen tahansa sen piiriin tulevan, parantaa toimeentuloaan, ottaa hyvinvoinnistaan suuremman vastuun. Samalla hän painaa markkinatalouden hartiota vähemmän ja kykenee viranomaisien ”harkinnan” sijasta huolehtimaan elämästään suurelta osin itse.

Laajasti toteutuessaan Taskisen mallin mukaan järjestäytyvä vaihto-

talous estää toisaalta tuotantovälineiden ja ammattitaidon tuhlaamisen, toisaalta se estää markkinataloudesta syrjäytyneiden satojen tuhansien kurjistumisen. Vaihtotalouden myötä periaatteessa kaikki kansalaiset voivat osallistua yhteiskunnan rakentamiseen eikä väestöryhmien keskinäiselle kaunalle jää syytettä.

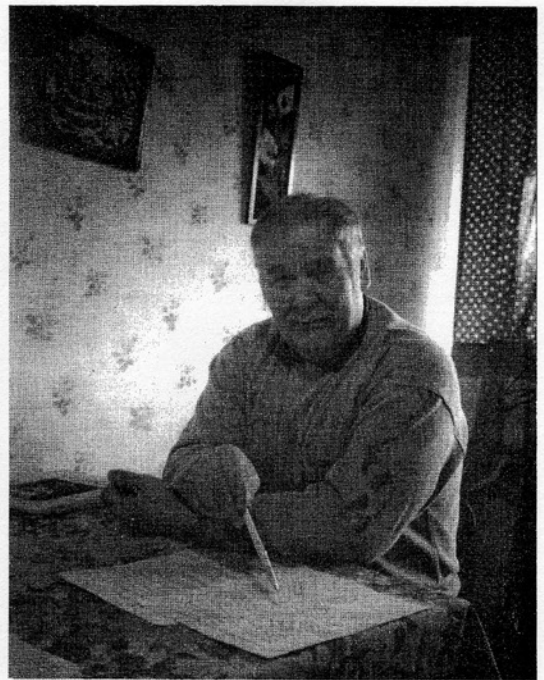
Ruokala on luonteva lähtökohta

Mitä köyhempi olet, sitä suurempi osa käytettävissäsi olevista varoista hupenee ruokaan. Siksi ruokala sijoittuu vapaan kansalaistoiminnan verkoston keskipisteeseen yhdessä koko ravintotalouden kanssa alkutuotantoinen, jalostuksineen ja jakeluineen. Heti tämän keskiön tuntumaan ryhtyisivät kaikki muut syrjäytyneet resurssit ja ammattialat, kuten yhteiskunnassa yleensäkin: mikä määrää palveluita ja hyödykkeitä toimintaverkkoon osallistuvien kesken jaettavaksi. Mikä päivärahana jatke!

Vapaan kansalaistoiminnan verkko on täydessä vuorovaikutuksessa kaikkien yhteiskunnan rakenteiden kanssa, sillä vapaaseen kansalaistoimintaan osallistuvat käyttävät normaaliin tapaan hyväkseen kaikkia yhteiskunnan tarjoamia palveluja. Mistään sen lääkittämisestä siis ei ole kyse, vaan elämisen helpottamisesta ai-neellisessa ja henkisessä mielessä.

Eettinen imu

Klassinen julistus: vapaus, veljeys, tasa-arvo! tuntuisi kuvaavan mainiosti vapaan kansalaistoiminnan arvoperustaa. Nimensä mukaisesti vapaan kansalaisto-

Kotkalainen työn, Mikko Taskinen, näkee vapaassa kansalaistoiminnassa vaihtoehdon kurjistumiselle.

minnan tulee olla täysin vapaata kaikkien ulkoisten intressiryhmien ohjailusta. Koska toiminnan ulkopuolelle jätetään sellaiset intohimoja herättävät seikat, kuten raha, omistusoikeus, politiikka ja uskonto, löytyisi veljeydellekin tilaa toteutua, samoin tasa-arvolla, sillä myöskään byrokratialle ei löytyisi tilaa tällaisessa yhteisössä: vapauden tulee viihtyä. Tietenkin kaikki, jotka verkostossa toimivat, tekevät osaamansa vapaasta tahdostaan. Vapaan kansalaistoiminnan eettistä imua lisää malliin sisältyvä ekologinen viisuus.

Suurehko yhteiskuntasopimus

Jotta vapaan kansalaistoiminnan yksiköt voisivat muodostua

samassa tahdissa kuin Suomen elämisen ehdot niukkenevat, päättäjien tulisi oivaltaa tilanne selkeästi tässä ja nyt: tulisi luoda käytäntö, jolla tuotannosta poistettu kapasiteetti ohjataan kansalaisten vapaaseen käyttöön. Yhtä tärkeää päättäjien on oivaltaa, ettei kansalaisten vapaa toiminta kukoista, jos siihen vanhaan tapaan kohdistetaan tiukkoja lainsäädännöllisiä tai byrokraattisia rajoituksia.

– Sen sijaan päättäjien tulisi nyt kaikin mahdollisin keinoin auttaa tällaisen vuorovaikutuksen syntymistä sinne, missä toimintaedellytyksiä löytyy, kannustaa Taskinen päättäjiä uudelleen ajatteluun.

Teksti ja kuva: Tuula Lehtinen

Työttömien koulutus alkuun Kiljavalla

Itsetunnon kohottamisen kautta aktiiviseen toimintaan

Ammattiyhdistysopistolla tam-mikuussa pidetty viikon mittainen ”Työttömyys elämäntilanteena” -kurssi aukoi tietyllä tavalla uusia uria ainakin SAK-laisen ay-liikkeen opistokoulutuksessa. Yleensähan ainakin pidemmät ammatinkurssit on suunnattu luottamustehtävissä toimiville ay-aktiiveille. Varsinaisia työttömille kohdennettuja kursseja ei ole juuri ollut. Nyt oli Kiljavalle kokoontunut peräti 65 työtöntä samalle kurssille. Enteileekö tämä uudentyyppistä asennoitumista ay-liikkeessä koulutuksen kohde-ryhmien suhteen?

Kassalinjalainen jää yksin

Työttömien kurssien vetäjäryhmä itse asiassa yllätti sitä, miten vähän kurssin aikana esitettiin kriittikkäitä ammattiyhdistysliikettä kohtaan. Varmasti viime syksyn taistelut yleislakouhkiineen olivat vaikuttaneet myönteisesti tähän työttömien ryhmään, jotka kaikki olivat liittojen työttömyyskassojen jäseniä.

Kriittikkäkin tuli. Työttömät unohtuvat usein sen jälkeen, kun kassalinja alkaa. Työtön jää yksin ongelmiansa kanssa. Olisi tärkeää, että yhteydet ammattiosas-

toon ja työtovereihin säilyisivät. Tämä oli tärkeä viesti kaikille liitoille ja ammattiosastoille.

Ongelmat vaihtelevat

Työttömyys on aina ongelma, mutta sen suuruus vaihtelee elämäntilanteen mukaan. Mitä suurempi on taloudellinen ahdinko, sitä enemmän korostuvat muutkin vaikeudet. Erityisesti kurssilaiset pelkäsivät sitä hetkeä, kun se ratkaiseva 500 työttömyyspäivän raja täytyisi. Mitä sen jälkeen?

Taloudellisiin vaikeuksiin liittyvät monet henkiset ongelmat. Työttömyyttä on totuttu jollakin tavoin häpeilemään. Työtä on ehkä liikaakin pidetty ”ihmisarvon” mittapuuna. Masentuneisuus ja itsetunnon vaikeudet nousivat kurssilaisten keskusteluissa koko ajan esille. Alkoholi tulee usein kuvaan mukaan. Perheen

sisällä on myös ongelmia. Lapsetkin kokevat tilanteen raskaana kotona, koulussa ja toveripiirissä. Muutama kurssilainen tunnusti mieltäneensä jopa itsemurhaa. Joillakin työttömällä meni toki paremminkin. Velat oli jo maksettu ja puolisolla vielä työpaikka. Silloin saattoi avautua ainutlaatuisen mahdollisuus elämässä ryhtyä opiskelemaan tai harrastamaan kaikkea, mihin työssä ollessa ei ollut aikaa.

Oman elämän hallintaan

Työtön vetäytyy usein syrjään. Hän sulkeutuu kotiinsa, harhailee päämäärättömänä pitkin katuja tai hakeutuu kohtalotovereidensa seuraan – vaikkapa keskiolutbaareihin. Hän pumaa yhteiskuntaa vastaan ja on katkera, mutta vain harva työtön on omassa asiassaan aktiivinen.

Kiljavan kurssilla ei selvitetty työttömyyteen liittyvää hallinto-byrokratiaa, vaikka sillä puolella moni asia raivostuttikin. Useita kiukutti esimerkiksi matkustusvapauden rajoittaminen.

Päätavoitteena oli kurssilaisten itsetunnon kohottaminen niin, että työtön syrjäinvetäytymisen sijasta nousee aktiiviseksi toimijaksi ja vaikuttajaksi omassa asiassa.

Työttömän ääni kuuluviin

Työttömät eivät voi jäädä odottamaan, mitä toiset tekevät heidän hyväkseen. On toimittava itse. Ensiksi on saatava työttömien ääni kuuluviin, ei kertaluonteisesti, vaan pysyvänä prosessina.

Kurssi päätti lähettää kirjeen Yleisradiolle, jossa esitettiin erityisen työttömien oman ohjelman Työttömien tunnin liittämistä viikottaiseen ohjelmatarjontaan.

Sitä tulisi tehdä työttömien omilla ehdoilla niin, että työttömät olisivat itse suunnittelemassa ja toteuttamassa ohjelmaa.

Tähän kirjeeseen on pääjohtaja Reino Paasilinna vastannut myönteisessä hengessä.

Kurssi antoi rohkeutta

Työttömyys elämäntilanteena -kurssin alussa vallitsi melko masentunut ilmapiiri. Kurssi toimi kurssilaisten ehdoilla, lähdettiin heidän elämäntilanteestaan. Pienryhmissä käytiin avoimia keskusteluja, purettiin tuntoja. Huomattiin, ettei ollakaan yksin ongelmien kanssa. Palautteiden mukaan kurssi toimi rohkaisuna ja itsetunnon kohottajana. Halu toimia aloitteellisesti ja yhteistyössä toisten työttömien kanssa kasvoi. Alettiin etsiä vaihtoehtoja syrjäinvetäytymiselle. Luennoitsijoiden peräänkuuluttamaa myönteistä ajattelua alkoi syntyä. Kurssin päätöspäivänä saattoi aistia, että uutta rohkeutta ja aktiivisuutta leijui Kiljavan auditoriossa.

Pertti Hyvönen
kurssin vetäjä,
ay-opiston opettaja

Yhteisvastuukeräyksen tuotto luovutetaan yhdistyksille sääntöjen mukaisesti

Tämän vuoden Yhteisvastuukeräyksen nettotuotosta luovutetaan viisi prosenttia - noin miljoona markkaa - työttömien toiminnan tukemiseen.

Keräyksen järjestäjän, Suomen Kirkon Seurakuntatoiminnan Keskusliiton, ja Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry:n kesken on allekirjoitettu muistio, joka sisältää rahojen luovuttamista ja käyttöä ohjaavat säännöt.

Sääntöjen mukaan keräystuotto luovutetaan ensi syksynä TVY:lle, joka on velvollinen ohjaamaan varat ensi vuoden (1994)

kuudessa avustuskohdeiksi nimeytyille yhdistyksille. Kohdepaikkakuntia on yhteensä 16. Avustuksen määrä on porrastettu seuraavasti: TVY:n rekisteröidyt jäsenyhdistykset Kajaanissa, Mikkelissä, Nurmeksessa, Seinäjoella ja Torniossa saavat 4 prosenttia; Hyvinkäällä, Jyväskylässä, Kotkassa, Lahdessa ja Lappeenrannassa 6 prosenttia; Kuopiossa, Oulussa, Porissa, Tampereella ja Turussa 8 prosenttia ja Helsingissä 10 prosenttia.

Muiston mukaan Yhteisvastuukeräyksestä koituvat varat on tarkoitettu yhdistysten ylläpitämien monitoimintakeskusten toimintojen tukemiseen. Tällaisiksi toiminnoiksi muistiossa luetellaan edullinen ateriapalvelu, verssaat, kirpputorit, lehtilukusalit, neuvonta- ja opintopalvelut, leiri- ja virkistystoiminta.

TVY ja Yhteisvastuukeräys ovat asettaneet muiston edellyttämällä tavalla yhteisen, 3-jäsenisen projektiryhmän, jossa projektipäällikkö ja toinen jäsen ovat TVY:n nimeämät ja toinen jäsen Yhteisvastuukeräyksen nimeämä.

Projektiryhmän tehtävänä on suunnitella lähemmin varojen käyttö muistioon kirjattujen periaatteiden pohjalta. Projektiryhmälle on annettu valtuudet myös ratkaista "ongelmatapaukset".

Työttömien rokkapadat höyryävät tänä keväänä ainakin Yhteisvastuukeräyksen ja Työn puolesta -kampanjan eri tilaisuuksissa. Kuvassa rokan keittäjinä työtön Ralli Anttila ja pastori Veli-Pekka Järvinen Harjun seurakunnan Yhteisvastuutempauksessa.

Vielä ehtii!

Työttömät mukaan keräyksiin ja tempauksiin

-Kyllä tiedän, tämä on hyvä keräys!

Tällaisen kannustavan kommentin on saanut osakseen eräs hyvinkääläinen työtön kulkiesaan listakeräjänsä ovelta ovelle. Yleensäkin työttömät sekä kerääjinä että keräyksen kohteina ovat saaneet ilahduttavan lämpimän vastaanoton: työttömien tukeminen on koettu hyväksi ja yhteiseksi asiaksi. Kerääjien kertoman mukaan monet rahalahjan antajista ovat olleet huolissaan myös oman työpaikkansa säilymisestä: "eihän tässä tiedä, miten kauan itselläkään työtä riittää..."

Monet järjestömmme kerääjistä soittelevat ovikelloja ensimmäistä kertaa. Kokemusta on mainittu haasteelliseksi ja innostavaksi, mutta ennen kaikkea mahdollisuudeksi vaikuttaa työttömien puolesta. Tylyjä kokemuksia oville karttui huomattavan vähän, mutta joitakin sentään "tehkööt töitä" -tyyliin ja tarpeettoman napakoita oven paukauksia. Kertoipa tamperelainen kerääjä olleensa vähällä menettää nenänsä erään loistotalon porrassäässä.

Keräys jatkuu

Yhteisvastuukeräys jatkuu huhtikuun loppuun. Niilläkin työttömillä, jotka eivät vielä ole tohtineet lähteä mukaan on vielä monta mahdollisuutta hankkia innostavia kokemuksia tärkeän asian parissa. Listakeräyksen lisäksi seurakunnat järjestävät mitä moninaisempia tapahtumia ja tempauksia keräyksen kartuttamiseksi. Esimerkiksi Tampereella Harjun seurakunnassa työttömät ovat osallistuneet muun muassa rokankeittäjinä ja myyjinä musisointi pappien katusoitteisiin, Pietarin pilkki -tapahtuman kahvitukseen. Tulossa on vielä suuri huutokauppa, jossa työttömät ovat myös mukana herkekeittotykkeineen.

Joten reippaasti vain ottamaan yhteyttä oman paikkakunnan seurakuntaan - ja mukaan tapahtumiin!

Tuula Lehtinen

TVY ja sen jokainen avustusta saanut yhdistys on velvollinen antamaan vuosiraportin toiminnastaan ja näiden varojen käytöstä viiden vuoden ajan ensimmäisen erän suorittamisesta alkaen.

Jos varoja käytetään väärin, Yhteisvastuukeräys on oikeutettu perimään annetun suorituksen takaisin korkoineen.

Tuula Lehtinen
projektipäällikkö

OTA - Oulun Työttömien Oma-Apu ry.

Työttömyysaste (työvoima 51 017)	19,3 %
Työttömät yhteensä	9 836
miehet	5 937
naiset	3 899
alle 25-vuotiaat	2 428
yli vuoden työttömänä	996
Avoimet työpaikat	68

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 12,7 %).

Tilat: yhdistyksellä on vuokratilat, joissa on toimisto, kirpputori ja työpajatila yhdessä nuorisotoimen kanssa. Kaupungin kiinteistövirasto on jätetty anomus monipuolisempien ja isompien tilojen saamiseksi.

Oma toiminta: säännölliset kokoontumiset, viikoittain kahvi- ja voileipäpäivä, kirpputori päivittäin, työpaja arkisin, asiantuntija-alustuksia yhteistyössä eri tahojen kanssa, lentopalloa viikoittain, työttömille huoneita liikunta- ja kulttuuritilaisuuksia.

Henkilöstö: 6 henkilöä palkattu työllistämismäärärahatavalla, työntekijät työskentelevät työpajassa ja kirpputorilla.

Yhteistyötahot: seurakunta, ammatillinen paikallisjärjestö, ay-osastot, kesäyliopisto, sivistysjärjestöt, kansalaisopisto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Pelastakaa Lapset ry., kaupunki. Oulun Työttömien osoite: Nahkatieankatu 7, puhelin (981) 311 5351.

Mikkelin Seudun Työttömien Toimintajärjestö

Työttömyysaste (työvoima 15 916)	21,6 %
Työttömiä yhteensä	3 433
miehet	2 067
naiset	1 366
alle 25-vuotiaat	760
yli vuoden työttömänä	428
Avoimet työpaikat	20

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 13,0 %).

Tilat: Mikkelin Työväenyhdistys on luovuttanut työttömien yhdistyksen käyttöön toimisto- ja kahviontilan. Kaupungin kanssa on avattu neuvottelut isommista monitoimitiloista.

Oma toiminta: työttömien kahvio kahdesti viikossa, opintotoimintaa yhdessä sivistysjärjestön kanssa, luentoja eri asiantuntijatahojen kanssa yhteistyössä, liikuntatilaisuuksia monipuolisesti, kulttuurieritoja yhdessä kulttuuritoimiston kanssa, työttömien leirejä ja puutyöverssausta käyttöä seurakuntayhteistyön kautta.

Henkilöstö: yhdistyksellä ei ole palkattua henkilöstöä, mutta neuvottelut 1-2 palkatun henkilön saamiseksi on vireillä.

Yhteistyötahot: sivistys- ja ammattijärjestöjä, sosiaalitoimisto, työvoimatoimisto, seurakunta, nuorisotoimisto, liikuntatoimisto, Suomen nuorisopisto.

Yhteisvastuukeräyksen tuotolla avustettavien yhdistysten lyhyt esittely:

Yhteisvastuukeräyksen avustuskohdeiksi on nimetty 16 työttömien yhdistystä. Seuraavassa esittelemme yhdistysten sijaintipaikkakuntien työttömyys-tilanteen, yhdistysten toimintapaineet, palkatun henkilöstön määrän ja keskeisimmät toimintamuodot. Yhteistyötahot ovat saaneet huomiota, sillä niillä on poikkeuksetta varsin huomattava merkitys yhdistysten toimintaedellytysten muotoutumisessa. Koska esittely perustuu yhdistyksissä vuoden vaihteessa vallinneeseen tilanteeseen, toimintaan on varmasti tullut uusia tekemisiä ja toisia poistunut: tärkeintä onkin, että yhdistykset hengittävät jäsenistön tahdissa ja paikallisten edellytystensä mukaisesti.

Kajaanin Työttömien Yhdistys ry.

Työttömyysaste (työvoima 17 637)	23,4 %
Työttömät yhteensä	4 133
miehet	2 428
naiset	1 705
alle 25-vuotiaat	901
yli vuoden työttömänä	429
Avoimet työpaikat	20

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 17,1 %).

Tilat: kaupunki on luovuttanut nuorisokahvilan tilat työttömien käyttöön. Yhdistys on anonut kaupungilta myös askartelu- ja korjauspajatoimintaan soveltuvia tiloja.

Oma toiminta: säännölliset kokoontumiset tiistaisin. Vasta runsas kuukausi sitten perustetussa yhdistyksessä toimintoja suunnitellaan parhaillaan eri yhteistyötahojen kanssa. Ainakin opintokerhoja ja luentoilaisuuksia samoin kuin erilaisia liikuntamahdollisuuksia on luvassa vielä kevätkauden aikana. Henkilöstö: toistaiseksi palkallista henkilöstöä ei ole.

Yhteistyötahot: seurakunta, kaupunki ja ay-osastot.

Kajaanin Työttömien Yhdistyksen osoite: Kalevi Heikkinen, Maamiehentie 1 as 10, 87830 Nakertaja, puhelin (986) 132 450.

Lahden Työpaja 92

Työttömyysaste (työvoima 47 116)	23,0 %
Työttömät yhteensä	10 847
miehet	6 304
naiset	4 543
alle 25-vuotiaat	2 339
yli vuoden työttömänä	1 586
Avoimet työpaikat	101

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 16,0 %).

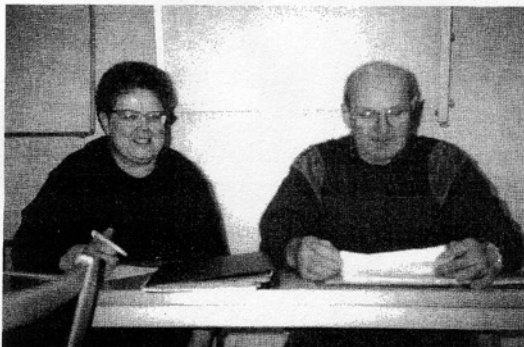
Tilat: kaupunki luovuttanut yhdistyksen käyttöön 164 neliön tilan, jossa sijaitsee iso, valoisa työhuone ja pienempi työhuone kutojille sekä viihtyisiä kasvihuoneita. Lisätuloihin tulee tarvetta, mikäli yhdistyksen toiminnot laajenevat ja monipuolistuvat.

Oma toiminta: säännölliset kokoontumiset viikoittain, kahvia tarjolla joka päivä työpajalla, kirpputori on pidetty kahdesti, työpajassa korjataan asiakkaiden vaatteita, valmistetaan lasten vaatteita, leluja, poppanoita, askartelutöitä. Kohtalotovereita neuvotaan työttömyysasioissa ja opastetaan ompelussa. Lisäksi järjestetään erilaisia kursseja, ulkoilu- ja virkistystilaisuuksia ja tiedotetaan työpajan toiminnasta. Käytettävissä on ollut myös seurakunnan tiloja tarpeen mukaan.

Henkilöstö: työpajalla työskentelee kaksi velvoitetyöllistettyä, mutta aivan valtaosaltaan moninaiset toiminnot pyöritetään vapaaehtoisvoimin. Lisäksi kaupunki on luvannut palkata työpajalle toiminnan vetäjän.

Yhteistyötahot: seurakunta, kaupunki, työvoimatoimisto, kansalais- ja työväenopisto, Lahden ammatillinen aikuiskoulutuskeskus.

Lahden työpajan osoite: Rauhankatu 2, 4. kerros, puhelin (918) 781 9156 tai (918) 529 343.

Kajaanin upouuden työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Kalevi Heikkonen (oik.) ja sihteeri Marja-Leena Halonen.

Porin Seudun Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 37 280)	22,6 %
Työttömät yhteensä	8 425
miehet	4 799
naiset	3 626
alle 25-vuotiaat	1 807
yli vuoden työttömänä	1 364
Avoimet työpaikat	103

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 17,5 %).

Tilat: kaupunki on luovuttanut yhdistykselle runsaan 200 neliön huoneiston, jossa sijaitsee muun muassa toimisto, kasvihuone, keittiö, ATK-huone, pelihuone, erilaisia kurssi- ja luentohuoneita, huoneet ompelijoille ja kutojille. Lisäksi on kylmää ullakkotilaa, josta saa remonttimalla ison yleisötilan. Omien tilojen lisäksi yhdistyksellä on käytettävissään työväenopiston tilat päivisin.

Oma toiminta: kokoontumiset viikoittain, kahvitarjoilu joka päivä, neuvontaa, opintotoimintaa yhdessä sivistysjärjestöjen kanssa, Työpori-koulutusprojekti, ajankohtaisluentoja yhdessä eri asiantuntijaelinten kanssa, liikuntatilaisuuksia, rissusavottakoukko.

Henkilöstö: kaksi työllisyysvaroin palkattua toimistossa ja yksi Työpori-projektissa.

Yhteistyötahot: kaupunki, työvoimatoimisto, Työväenopisto, seurakunta.

Porin Seudun Työttömien osoite: Mikonkatu 21, puhelin (939) 414 695.

Kuopion Seudun Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 39 731)	18,7 %
Työttömät yhteensä	7 433
miehet	4 381
naiset	3 052
alle 25-vuotiaat	1 716
yli vuoden työttömänä	609
Avoimet työpaikat	67

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 12,7 %).

Tilat: kaupunki on luovuttanut noin 50 neliön tilan usean yhdistyksen yhteiseen käyttöön.

Oma toiminta: säännölliset kokoontumiset kahdesti viikossa. Erilaisia kursseja, asiantuntijaluentoja, ATK-koulutusta.

Henkilöstö: ei palkattuja työntekijöitä.

Yhteistyötahot: seurakunta, kansalaisopisto, kierrätyskeskus.

Kuopion Seudun Työttömien osoite: Kauppakatu 46, puhelin (971) 263 3181.

Seinäjoen Seudun Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 14 209)	17,3 %
Työttömät yhteensä	2 460
miehet	1 364
naiset	1 096
alle 25-vuotiaat	602
yli vuoden työttömänä	210
Avoimet työpaikat	25

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 11,4 %).

Tilat: kaupunki on luovuttanut yhdistyksen käyttöön tilan, joka toimintatarkoituksiin nähden on liian pieni ja yksipuolinen. Toistaiseksi kuitenkin sopivia tiloja ei ole ollut tarjolla.

Oma toiminta: kokoontumiset viikoittain, ompelupaja, neuvontaa, luentoja yhteistyössä eri tahojen kanssa, liikuntatilaisuuksia, kirkon päivystysviikko ja iltahartaudet.

Henkilöstö: ei palkallista henkilöstöä, mutta suunnitteilla työllistämisarvoin palkattava toiminnanohjaaja.

Yhteistyötahot: kaupunki, seurakunta, työvoimatoimisto, useat eri yhteisöt.

Seinäjoen Seudun Työttömien osoite: Päivöläkatu 23, puhelin (964) 416 2783.

Turun Seudun Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 79 998)	19,3 %
Työttömät yhteensä	15 461
miehet	9 202
naiset	6 259
alle 25-vuotiaat	3 085
yli vuoden työttömänä	2 118
Avoimet työpaikat	121

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 13,4 %).

Tilat: Turun kaupunki, Turun kirvesmiehet ja ortodoksinen seurakunta ovat luovuttaneet työttömien käyttöön monitoimitilaa 350 neliötä, toimistotilaa vajaa sata neliötä ja työttömien pysäkitilaa 60 neliötä. Yhdistyksen mielestä tilat ja nykyiset toimintatapaat vastaavat toisiansa.

Oma toiminta: päivittäiset kokoontumiset, ruokala toimii kaikkina arkipäivinä, työttömien neuvontaa toimistossa ja pysäkillä, säännöllinen opintotoiminta "tehotiistaiden" ympärillä, työttömien omia liikuntavuoroja on erittäin runsaasti niin miehille kuin naisillekin, lisäksi on järjestetty matkailua, teatterikäyntejä, tansseja ja yhteistilaisuuksia.

Henkilöstö: yhdistykselle on saatu valtion työllistämisarvoin 12 työntekijää, jotka työskentelevät ruokalassa, toimistossa ja pysäkillä.

Yhteistyötahot: evankelisluterilainen ja ortodoksinen seurakunta, ammattijärjestöt, Turun Suomenkielinen Työväenopisto, urheilujärjestöt, SPR, NiVel, Lounais-Suomen Syöpäyhdistys, sivistysjärjestöt, raittiusjärjestöt, Turun kaupunki eri toimielimineen, "Terve kaupunki"-projekti, työvoimapiiri, ynnä muita.

Turun Seudun Työttömien osoite: Puistokatu 2, puhelin (921) 500 727.

Esko ja Iiro, talonrakenta

Pitkäaikaistyöttömäksi asti itsensä lukeen varmaan muistaa Eskon ja Iiron talonrakennuspuuhat. Vast'ikään Karensiin tutustuneille tai dementiaan taipuville on kertaus tarpeen. Näin se kävi.

Esko ja Iiro asuivat maalla vanhassa hirsitalossa. Pojat olivat päässeet sen verran sivistyksen makuun, että mielessä kangastelivat usein kaupunkiin mainosvalot ja pubin iloinen puheensorina. Kotipiha, joka lapsena oli tarjonnut verrattomia leikki- ja piilopaikkoja, tuntui nyt varsinkin pimeinä syksyiltöinä suorastaan ahdistavalta.

Lapsena olivat molemmat innostuneita tekemään kaikkia töitä kotona, pellolla ja metsässä. Kaupungissa käydessä ja varsinkin tuopin ääressä tarinoidessa tuntui aina vain yhä epäoikeudenmukaisemmalta se, että maalla ei ollut niitä mukavuuksia, joita kaupungissa pidettiin ihan itsensä selvinä.

Kun sitten pojat saivat ohjat käsiinsä isän kuoleman jälkeen, niin silloin se tapahtui. Talo pantiin heti remonttiin. Kiire oli kova ja kun rakentamiseen tarvittavaa puutavaraa eivät Esko ja Iiro kaupunki- ja muilta menoilta olleet saaneet hankituksi, päättivät he tehdä lautoja ojentamalla talon jyhkeitä seinähirsiiä.

Kaikki sujui aluksi suunnitelmien mukaan. Asuinrakennuksen paksuista pohjavarveista irrotettiin ulkosyrjästä kirveellä ja sahalla komeaa honkalautaa. Sehän oli siinä ihan tyhjänpantina. Yllätys tuli vasta viimeisiä lautoja veistellessä. Hirren puolikkaat eivät enää jaksaneetkaan kannatella taloa, vaan se sortui. Siinä nyt veljekset istuivat aprikoidessa, miksi näin kävi. Ilmassa oli jo sanojakin sakeana, kun Esko ja Iiro yrittivät ääneen muustella, kumpi tämän helpon rakennustavan oikein keksi.

Juuri kun pojat olivat pääsemässä asiaan, pihaan ajoi iso, musta auto. Oitis he tunnistivat, että Rolle-setähän se sieltä tuli pankin autolla. Hänelle ei tarvinnut mitään selitellä. Rolle näki itse ja arvas loput. Niinpä hän ei noussut edes autostaan, vaan pyysi poikia tulemaan kaupunkiin.

Komeassa työhuoneessaan – niin työhuoneeksi sitä todella sanottiin, vaikka eivät pojat koskaan muistaneet nähneensä siellä muuta roskaa kuin tupakan tai sikarin – setä istui uppoutuneena nahkaiseen nojatuoliinsa ja kehotti poikia istumaan.

Sedällä oli jo ehdotus valmiina. Veljenpojille pitää saada uusi ja komea talo. Hän lupasi pankistaan lainan. Suuren rahasumman sokaisemina pojista tuntui mahtavalta omistaa sellainen setä, joka pystyi heille tuon rahasumman antamaan. Ihan muodon vuoksi pojat piirustivat nimensä papeeriin. Siinä setä sai oikeuden hakea kiinnityksen poikien yksin omistamaan tilaan.

Paluumatkalla Esko ja Iiro hetken tuumailivat vielä päivän tapahtumia. Isävainaja oli visusti varoitannut luovuttamasta tilan hallintaa muulle. Mutta eihän se siirtynyt kenellekään vieraalle. Setähän tarkoitti vain heidän parastaan. Ja mitpä arvoa koko tilalla oli tuossa kunnossa. Talo oli asumiskelvoton ja pelloitkin olivat vesakoitumassa. Perämetsänsä kyllä oli mahtavaa hongikkoa ja koivikkoa useita kymmeniä hehtaareja. Joskus keväthangilla siellä oli tullut hiihdetyksi.

Kun kesä oli tulossa, sisustet-

jat II

tiin yksi aitoista tilapäisasunnoksi. Siinä oltaisiin kesä ja syksyllä päästäisiin uuteen taloon. Se päätettiin rakentaa entisen paikalle. Sortunut rakennus oli sen verran kuosullaan, että pojat saivat haetuksi ulos tärkeimmän irtaimiston.

Hetki harkittiin rakennuksen hirsien sahaamista laudoiksi. Hirret olivat kovia ja niistä olisi saanut paljon lautta. Keväällä hirsistä lohkoissa pojat olivat kuitenkin harmikseen havainneet, että seinähirsiin oli vuosien mittaan hakattu paljon rautanauvoja. Ja ne olivat kuivassa pussa tiukassa. Lautojen tekeminen olikin työllämpiä kuin oli alunperin kuviteltu.

Näitä miettiessään Esko ja Iiro tulivat siihen tulokseen, että ei kannata ryhtyä enää moiseen puuhaan. Lautaa ei tarvita paljon, joten on järkevämpää ostaa ne valmiina sahalta. Setäkin oli suositellut tiilitaloa ja siihen ei paljon puuta tarvita. Niin pojat tyyneenä kevätkesän iltana saivat päähänsä polttaa rakennuksen. Ja hyvinhän se paloi. Piti kyllä kutsua palokunta taltuttamaan liekkejä, kun muut rakennukset näyttivät olevan vaarassa. Palokunta veloitti käynnistään sievoisen summan rahaa, mutta sitä eivät veljekset pitkään surreet. Olihan tuota nyt tuolta. Nyt vaan uutta taloa suunnittelemaan. (jatkuu)

Uuno Kauhanen
Siilinjärvi

Kuulkaa korpeimme kuiskintaa...

Kun paljo parku on jäänyt vaikuttamatta, niin emmekö me joutilavarvoisi istahtaa vähäksi aikaa tuumaamaan ja kaskuilemaan: päättäjänpäiden vaihtamisen sijasta voisimme vaihtaa ajatukset niihin päihin. Se olisi meille tulottomille halvempaa ja paljon haus Kempaa.

Hiivittäään vaikka hiljaa aamuystä vaihtamaan ne raipat porkkanoihin.

Nouskohon...

Nouskohon rintaamme uskomus uus, taantukoon lama ja toimittomuus...

Mietitäänpä itsellemme sopiva houkutin, mikä saisi meidät luopumaan mielettömästä kulutuksesta ja yritysten perustamisesta aikana, jonaolemassaolevatkin yritykset kaatuvat kohinalla.

Pakosta tulee mieleen, että missä nesteessä se marka oikeinkelluukaan: paljon sitä hukkaan palaa!

Sisäistä päivänpaistetta toivottaen

“Meidän on uudesti luotava maa”

Keski-Suomen Työttömien Toimikunta

Työttömyysaste (työvoima 35 267)	20,3 %
Työttömät yhteensä	7 169
miehet	4 263
naiset	2 906
alle 25-vuotiaat	1 734
yli vuoden työttömänä	866
Avoimet työpaikat	62

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 11,4 %).

Tilat: SAK on luovuttanut yhdistykselle kokoustilat tarvittaessa. Kaupungilta on anottu toimistotilaa kiinteän toimipisteen luomiseksi. Toistaiseksi kaupunki ei ole kyennyt päättämään, minkä tilan luovutaisi työttömille.

Oma toiminta: tilojen puuttumisen vuoksi toiminta tapahtuu yhteistyössä eri tahojen, kuten seurakunnan, ammatillisen paikallisjärjestön ja kaupungin eri toimielinten kanssa. Toiminnassa on suuntauduttu voimakkaasti työ- ja koulutuspaikkojen luomiseen.

Henkilöstö: palkattua henkilöstöä ei ole.

Yhteistyötahot: Jyväskylän kaupungin nuoriso- ja vapaa-aikatoimet, Aikuisokoulutuskeskus, seurakunta, työvoimatoimisto, naapurikunta.

Keski-Suomen Työttömien Toimikunnan osoite: Timo Viikki, Vadelmakuja 4 A 15, 40340 Jyväskylä, puhelin (941) 284 777.

Tornion Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 10 892)	21,7 %
Työttömät yhteensä	2 367
miehet	1 308
naiset	1 059
alle 25-vuotiaat	590
yli vuoden työttömänä	215
Avoimet työpaikat	16

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 16,4 %).

Tilat: kaupunki on luovuttanut työttömien käyttöön toimisto- ja kokoustilan, jotka vastaavat tämän hetkistä toimintatarvetta. Koska työttömien yhdistys perustettiin vajaa pari kuukautta sitten, toiminta on vielä paljolti ideointiasteella. Toimintaa tehdään tunnetuksi tempauspäivänä 20.3. Torniojoen jäällä.

Henkilöstö: yhdistyksellä on tarkoitus saada työllisyysvaroin palkattu toiminnanohjaaja mahdollisimman välittömästi.

Yhteistyötahot: kaupunki, seurakunta, ammatillinen paikallisjärjestö.

Työttömien toimisto sijaitsee Kemintien varrella vanhalla paloasemalla, puhelin (9698) 411 39.

Etelä-Karjalan työttömien tuki ry.

Työttömyysaste (työvoima 27 392)	19,1 %
Työttömät yhteensä	5 263
miehet	3 083
naiset	2 154
alle 25-vuotiaat	1 139
yli vuoden työttömänä	701
Avoimet työpaikat	40

(Vastaavaan aikaan viime vuonna työttömyysaste oli 14,6 %).

Tilat: kaupunki on luovuttanut yhdistykselle kohtalaisen käytännöllisen toimistotilan. Maaliskuussa yhdistys avaa Lappeenrannan ortodoksisen seurakunnan luovuttamissa tiloissa työttömien toimintakeskuksen, Olotilan.

Oma toiminta: kokoontumiset viikoittain työttömille on järjestetty neuvontaa ja koulutustilaisuuksia, liikuntaa ja teatteria, kaksi kertaa viikossa työpajatoimintaa. Maaliskuusta alkaen toiminta keskittyy Olotilaan, joka toimii työttömien kohtauspaikkana, kahvilana ja myöhemmin mahdollisesti myös ruokalana. Olotilassa voi harjoittaa kirpputoria, viettää aikaa harrastepeleissä ja tavata tuttuja.

Henkilöstö: yhdistykselle on palkattu työllistämisen varoin toiminnanvetäjä.

Yhteistyötahot: kaupungin lukuisat toimielimet ja virastot, ev.lut.seurakunta, ortodoksinen seurakunta, työvoimatoimisto, ammatilliset, Mielenterveysseura, Maritta-järjestö, sivistysjärjestöt ja alueelliset sekä paikalliset tiedotusvälineet.

Etelä-Karjalan työttömien tuen osoite: Koulukatu 35, puhelin (953) 419 0229.

Tampereen Seudun Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 88 056)	20,6 %
Työttömät yhteensä	18 153
miehet	10 197
naiset	7 956
alle 25-vuotiaat	3 502
yli vuoden työttömänä	2 292
Avoimet työpaikat	189

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 15,6 %).

Tilat: kaupunki luovuttanut yhdistyksen käyttöön noin 1 000 neliötä, joihin valmistuu parhaillaan toimistotilat ja myöhemmin keittiö ja ruokala sekä harrastuspaja.

Oma toiminta: toimistolla kokoonnutaan päivittäin, toistaiseksi ruokala-kahvila on avoinna kaupungin nuorisokahvilassa arkipäivisin, erillinen kierrätyskeskus, toimistossa annetaan neuvontaa päivittäin, kursseja, luentoja, lentopalloa, ilmaisia konserttilippuja.

Henkilöstö: valtion työllistämispalvelun kautta 14 työntekijää, jotka sijoittuvat toimistoon, ruokalana, kierrätyskeskukseen.

Yhteistyötahot: seurakunta, Suomen Kristillisen Työn liitto, SAK, työvoimapiiri, työvoimatoimisto, nuorisolautakunta, kaupungin sosiaalitoimi ja kiinteistövirasto, A-Kilta, Mielenterveystoimisto, RAY Tampere.

Tampereen Seudun Työttömien osoite: Vuolteenkatu 11, puhelin (931) 142 869 tai (931) 222 3389.

Hyvinkään Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 21 001)	16,2 %
Työttömät yhteensä	3 399
miehet	2 016
naiset	1 383
alle 25-vuotiaat	763
yli vuoden työttömänä	469
Avoimet työpaikat	26

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 10,7 %).

Tilat: yhdistys on saanut Hyvinkään kaupungilta 25 neliön toimistotilan. Yhdistys on anonut kaupungilta isompaa, esimerkiksi työpajatoiminnan mahdollistamaa tilaa. Toistaiseksi kaupunki ei ole vastannut anomukseen.

Oma toiminta: kokoontumiset kahdesti kuussa toimistossa, neuvontaa toimistossa, juhlia, retkiä.

Henkilöstö: yhdistyksellä on työllisyysvaroin palkattu toimistonhoitaja.

Yhteistyötahot: seurakunta, kaupunki, työvoimatoimisto, SAK, tekninen lautakunta ja kulttuurilautakunta.

Hyvinkään Työttömien osoite: Hämeenkatu 6, puhelin (914) 251 548.

Nurmeksien Seudun Työttömät ry.

Työttömyysaste (työvoima 4 922)	25,4 %
Työttömät yhteensä	1 248
miehet	776
naiset	472
alle 25-vuotiaat	231
yli vuoden työttömänä	82
Avoimet työpaikat	5

(Vastaavaan aikaan vuosi sitten työttömyysaste oli 16,8 %).

Tilat: kaupunki on luovuttanut työttömien käyttöön koulurakennuksen ulkoverastoinen. Tilat soveltuvat mainiosti erilaisiin harrastus- ja työpajatarpeisiin. Lisäksi yhdistys tarvitsee toimistotilan ja ruokalatalan kaupungin keskustasta.

Oma toiminta: yhdistyksen omat tilat on otettu käyttöön tammikuun lopulla, jolloin alkanut myös toimintojen kehittäminen ja tilojen varustaminen näihin tarpeisiin.

Henkilöstö: ei palkallista henkilöstöä, mutta kaupungilta on pyydetty kahta henkilöä välittömästi.

Yhteistyötahot: kaupunki, seurakunta.

Nurmeksien Seudun Työttömien Monitoimintakeskuksen osoite: Puironkouluntie 5, 75500 Nurmes, puhelin (916) 220 67.

Työttömien yhteisöjen osoitteita:

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry.
Kolmas linja 3
00530 HELSINKI
puh. (90) 773 1923
fax (90) 753 9973 ma-pe 9-15

Forssan Työttömät
Heikankehä 7 B 35
30100 FORSSA

Anjalankosken Työttömät
Kymenrannantie 33
46300 ANNALANKOSKI
puh. (951) 325 4558

Helsingin Seudun Työttömät
Puustellintie 4 B 24
00410 HELSINKI
puh. (90) 694 2996 ma-pe 10-14

Rauman Seudun Työttömät ry.
Savilankatu 10
26100 RAUMA
puh. (938) 834 3038 ma, ke, pe 10-13 (toistaiseksi)

Keski-Karjalan työttömät ry.
Ojamäki
82500 KITEE
puh. (973) 425 430

Espoon-Kauniaisten Työttömät
Kokatie 6 L 110
02620 ESPOO
puh. (90) 597 766

Haukiputaan Työttömät ry.
Jokelantie
90830 HAUKIPUDAS
puh. (981) 474 304
fax (981) 475 561

Hyvinkään Seudun Työttömät ry.
Hämeenkatu 6
05800 HYVINKÄÄ
puh. (914) 251 548
fax (914) 251 446

Hämeenlinnan Työttömät ry.
Saaristenkatu 9 as 2
13100 HÄMEENLINNA
puh. (917) 533 963, ma-pe 9-15

Hämeenkyrön Työttömät
Vaivia
39100 HÄMEENKYRÖ

Ikaalisten Työttömät
Vanha Tampereentie 6
39500 IKAALINEN
puh. (933) 450 1259, virka-aikana

Imatran Työttömät
Koskikatu 1
55120 IMATRA
puh. (954) 238 55, ti, to 9-16

Iisalmen Työttömät
Karjalankatu 5
74100 IISALMI
puh. (977) 173 44

Jyväskylän Työttömät
Korpimäentie 12
40270 PALOKKA
puh. (941) 781 830

Järvenpään Työttömät
Kartanotie 39
04400 JÄRVENPÄÄ
puh. (90) 287 236

Kotkan Työttömien Toimikunta
Opistonkatu 4
48100 KOTKA
puh. (952) 184 208

Tampereen ev.lut
seurakuntien

Yhteiskunnallinen työ

tukee työikäisten ihmisten oikeuksia ja yhteistoimintaa

toimisto

Satakunnank. 11 A, p. 190111

Kuopion Seudun Työttömät ry.
Kauppakatu 46
70110 KUOPIO
(971) 263 3181, ti, to 10-14

Kokkolan Työttömät
Huhdantie 60 C 2
67100 KOKKOLA
puh. (968) 192 35

Lahden Työpaja 92
Rauhankatu 2 A 19
15110 LAHTI
puh. (918) 781 9156

Etelä-Karjalan Työttömien tuki ry.
Koulukatu 35
53100 LAPPEENRANTA
puh. (953) 419 0229

Lohjan Työttömien Toimikunta
Lempinkatu 5 A 3
08200 LOHJA
puh. (912) 201 221

Mikkelin Seudun työttömien toimintajärjestö
Airopolku 6 A 4
50170 MIKKELI
puh. (955) 212 171

Nastolan Työttömät ry.
Kauppatie 3
15550 NASTOLA
puh. (918) 631 525

Nokian Työttömät ry.
Perkiönkatu 1 C 21
37150 NOKIA
puh. (931) 420 068

Nurmeksen Seudun Työttömät
Jerentie 3 A 5
75500 NURMES
puh. (976) 226 22

Oulun Työttömien Oma-Apu ry.
Nahkatehtaankatu 7
90100 OULU
puh. (981) 311 5351

TVY:n Porin Osasto
Mikonkatu 21
28100 PORI
puh. (939) 414 695

Saarijärven Työttömien Toimikunta
43270 KALMARI
puh. (944) 386 57

Seinäjoen Seudun Työttömät ry.
Päivöläntie 23
60120 SEINÄJOKI

Tampereen Seudun Työttömät ry.
Vuolteenkatu 11
33100 TAMPERE
puh. (931) 222 3387
fax (931) 142 869, ma-pe 9-15

Turun Seudun Työttömät ry.
Puistokatu 2
20100 TURKU
puh. (921) 500 727, ma-pe 9-14

Uudenkaupungin Seudun Työttömät
Vuorikatu 15
23500 UUSIKAUPUNKI
puh. (922) 841 8648

Vihdin Työttömien Toimikunta
Hannankatu 2 C 19
03100 NUMMELA
puh. (90) 222 3754

Edullinen vaihtoehto

Päiväniemen Virkistyskeskus

Vammalan karkussa
Täysihoihintaa aikuisilta 120 mk/vrk.
Sunnuntailounas seisovasta pöydästä 50 mk
1.5. alkaen.

Järjestämme kevään ja kesän aikana edullisia RAY:n tukemia lomaviikkoja.

Päiväniemen Virkistyskeskus p. 932-34147
Suomen Kristillisen Työväen Liitto ry p. 931-14302

Lahden Työpaja -92

täyttää 1 vuoden 13.4.93

Avoimet ovet työttömille ja kakkukahvit klo 9 - 15
Rauhankatu 2, 4. kerros
Tervetuloa kanssamme juhlimaan!

VAPAAEHTOISTOIMINNAN KIRJALLISUUTTA

Anni Sovala: TOIMIMME YHDESSÄ - Käynnistämme vapaaehtoistoimintaa

Vapaaehtoistoiminnan käynnistämistä ja toteuttamista käsittelevän kirjan on kirjoittanut projekti sihteeri Anni Sovala Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitosta. Painovuosi 1990, 63 sivua, hinta 45 mk.

Eero Nerelli: TOIMINNAN ILO - Kirja vapaaehtoiselle Virikemateriaali vapaaehtoistoiminnasta, harrastamisesta, osallistumisesta, organisoimisesta. Painovuosi 1988, 60 sivua, hinta 35 mk.

Aila-Leena Matthies: VALTION VARJOSSA
Valtion ja markkinoiden ulkopuolella olevaa epävirallista sektoria tarkastellaan mm. työelämän, historian, sosiaalityön ja hallinnon tutkimuksen näkökulmasta. Painovuosi 1991, 197 sivua, hinta 120 mk.

Matti Toivola - Kari Virta: SOSIAALITURVAN PÄÄPIIRTEET
Kirjassa käsitellään niitä sosiaaliturvaetuksia, joita yksilö tai perhe eri elämäntilanteissa on oikeutettu saamaan. Uusittu painos ilmestyy keuhällä 1993, noin 350 sivua, hinta 150 mk.

Tilaukset: Sosiaaliturvan Keskusliitto, Hämeentie 58-60 A, 00500 Helsinki, puh. (90) 735088.

Kirkko ja työttömyys

Työtön seurakunnassa. Kokemuksia työttömyyden kohtaamisesta talvella 1992 (toim. Marja Kantanen, 47 s. hinta 30 mk).

Kytkin-lehden työttömyysteemanumero 4/1992: Mitä kirkko ja seurakunnat tekevät yhdessä työttömien kanssa. Pieninä erinä ilmainen.

Kytkin-lehti, ajankohtaista kirkon yhteiskunnallisesta työstä. Vuosikerta neljä numeroa, hinta 35 mk.

Tilaukset osoitteesta KODY, PL. 184, 00161 Helsinki

Otetta elämään:

Tervetuloa

Ammattiyhdistysopistolle

Työttömyys elämäntilanteena -kurssi 11.-15.10.

Vuosikurssi 27.9.1993 - 27.5.1994

Kiljavan kevätpaja -kevättempaus 24.4.

Kiljavan kesä 1993 (mm. kieli- ja harrastekurssit)

Lisätietoja ja esitteitä saat Ay-opistolta, 05250 Kiljava, puh. 90-276251, sekä ammattiosastoista ja liitoista.

- * Tevan jäsenistä 70 % sai työttömyyspäivärahaa viime vuonna.
- * Keskimääräinen päiväraha oli 188 markkaa.
- * Kokonaan ilman työtä on 6000 Tevan 24000 jäsenestä.

Taitavat
kätet
tarvitsevat
työtä

TAITAVIEN

KÄSIEN

LIITTO

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen
Liitto Teva ry.
Sahojankatu 27,
PL 87, 33101 Tampere
931-593111, fax 931-593343

STTK enemmän kuin pikkujättiläinen

Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto STTK on 160 000 toimihenkilöjäsenen kehittyvä keskusjärjestö. Työmarkkinakentän pikkujättiläinen.

STTK panostaa jäsenen hyvinvointiin ja elämäntilanteeseen, aktiivisesti ja jämäkästi. STTK:n jäseneksi pääset liittymällä työtehtäviä vastaavaan STTK:laiseen liittoon. 16 jäsenliitosta löydät varmasti juuri Sinulle sopivan etujen ajan. Tule mukaan.

sttk **ftfc**

Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto
Pohjoisranta 4 A 21, 00170 Helsinki
Puhelin (90) 131 521 Fax (90) 652 367

Valtion ammattilaisten turvallinen edunvalvoja -
Valtion ammattiliitto VAL ry

Keskustoimisto: PL 321 (Haapaniemenkatu 14), 00531 Helsinki
Puhelin (90) 735 066, telekopio (90) 735 525

Iisalmen Seudun Työttömät ry.

Toimitilat:
Karjalankatu 5
74100 Iisalmi
Puh. (977) 17344

Avoinna: ma-pe klo 9-15
Iltaryhmät ti ja to klo 17-19
Avoin kahvila to klo 11-14

Imatran Työttömät ry

Tampereen retki
torstaina 22.4.93.
Sivovat ilmoittautumiset
30.3. mennessä
TTT puh. 238 55 tai
Ulla puh. 424 48
Ideakurssi 30.3.-2.4.
Toimitilassa.
Maaseudun Sivistysliiton
kouluttajat.

Kirjoituskilpa työttömille

Kirjoita enintään sata liuskaa koneella tai käsin, suomeksi tai ruotsiksi, normaalikokoiselle paperille (A4), vain paperin toiselle puolelle, jätä liuskan vasempaan laitaan runsaasti tyhjää (esimerkiksi 4 cm).

Lähetä kirjoituksesi osoitteen Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 Helsinki.

Merkitse kuoreen oma nimesi ja osoitteesi tai nimimerkkisi sekä tunnus "Työttömän tarina".

Kirjoituksia ei palauteta, joten ota itsellesi kopio.

Lähetä kirjoituksesi viimeistään 31.5.1993 mennessä.

Kilpailuun liittyviin kysymyksiin vastaavat kilpailun sihteeri Ulla Piela, puhelin (90) 155 2062 sekä arkistonjohtaja Pekka Laaksonen, puhelin (90) 131 231.

Keskustellaan

SE AUTTAA ETEENPÄIN

Seurakunnan työntekijä
päivystää tiistaisin
klo 12.00 - 15.00

Tampereen työttömien
monitoimintakeskuksessa
Vuolteenkatu 11

**LUPAUKSET
MITATAAN TEKONA.**

Turvasta saat monipuolisesti kattavan vaivakuutuspaketin kotisi, perheesi ja koko omiasuutesi turvaksi. Keskitämällä kaikki vaivakuukset Turvaan, saat keskitämisen etuun.
Tule mittaamaan lupaukset tekoina vaikka heti.

TURVA
VAKUUTUSTURVAA VUODESTA 1910

Pääkonttori:
Järvensivuntie 3, 33100 Tampere
puh. 193111
Asiakaspalvelu myös:
Hämeenkatu 25

VTY JULKISTEN PALVELUJEN PUOLESTA

Yhteiskunnan tarjoamat palvelut tuovat meille tasa-arvoa, elämän laatua ja hyvinvointia. Valtion yhteisjärjestö VTY tekee työtä näiden palvelujen kehittämiseksi. Tärkeä osa työstä on yli 100 000 virkamiestä, työntekijän ja toimenhaltijan työehtojen parantaminen ja edunvalvonta.

Tämä työ hyödyttää meistä jokaista. Taloudelliseen tilaansa ja työolosuhteisiinsa tyytyväinen julkisen sektorin henkilöstö on hyvinvointimme perusta.

Eilen työssä, tänään työtön. Huomenna työssä?

PAPERILIITTO

Työtön jäsen
ja ammattiosasto
Tue työttömien
toimintaa!

Kumi- ja Nahkatyöväen
Liitto KNL r.y.

"Kansalaisten työvoima on valtiovallan erityisessä suojeluksessa", säädetään perustuslaissamme.

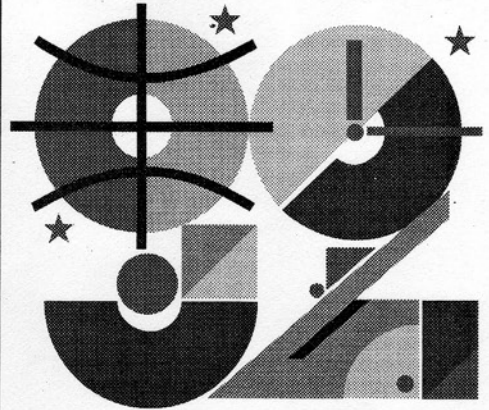
Ahon hallitus joutaisi valtakunnan-oikeuteen perustuslain rikkomisesta, koska hallitus on tulkinnut lakia "suojelemalla" työn lähes puolelta miljoonalta kansalaiseltamme.

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry

Meijeriväen Liitto MVL r.y.

METALLI MENESTYSTEKIJÄ

Liitto takaa
työsuhteesi perusehdot

METALLITYÖVÄEN LIITTO

"Työn puolesta,
työttömyyttä vastaan.
Voimaa linjassa"

SÄHKÖLIITTO
Aleksanterinkatu 15 33100 Tampere puh. 931-520111

**AUTO- JA
KULJETUSALAN
TYÖNTEKIJÄLIITTO
AKT**

Työllisyyden parantamiseksi olisi nyt tehtävä kaikki mahdollinen.

Työttömien ansioturvan kesto on pidennettävä väliaikaisesti ja viivyttämättä 250 päivällä.

RAKENNUSLIITTO ry

Haetko itsellesi työpaikkaa? Mietitkö koulutusasioita? Oletko epävarma siitä, millainen työ sinulle sopisi?

Tule työvoimatoimistoon!
Saat asiantuntevaa neuvontaa kaikissa
työelämään liittyvissä kysymyksissä.

Työvoimatoimistosta saa tietoa avoimista työpaikoista, koulutuksesta, ammatinvalinnasta, yrittäjyydestä, työttömyysturvasta ja monesta muusta työelämään liittyvästä asiasta.

Työvoimaneuvojat, ammatinvalintapsykologit ja tietopalvelunhoitajat ovat työmarkkinoiden asiantuntijoita. He ovat työvoimatoimistossa sinua varten.

Tervetuloa työvoimatoimistoon. Voit keskustella tilanteestasi virkailijan kanssa tai tutustua itsepalvelussa tarjolla olevaan tietoon.

Monessa työvoimatoimistossa toimii erilaisia ryhmiä, joissa tiedotetaan työ- ja koulutusmahdollisuuksista, opetellaan ja aktivoidaan työnhakua, tehdään urasuunnittelua tai etsitään koulutusvaihtoehtoja. Ryhmässä voit keskustella samassa tilanteessa olevien kanssa ja saada uusia ideoita.

Työvoimatoimisto